

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN 2 APRIL 1911.

ILLUSTRERAD TIDNING

HÖGSKOLAN

GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.

BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

Stockholms stadshus.

DÅ DETTA skrives har frågan om Stockholms stadshus nått sitt afgörande. Byggnadens uppförande på Eldkvarnstromten är nämligen beslutadt, dock med undantag af nämndhuset, hvars byggande ställts på framtiden, men som vi hoppas dock icke en aflägsen sådan.

Hvarje stockholmare, som har det minsta sinne för sin stads utveckling i riktning mot kommunal skönhet — detta uttryck taget både i symbolisk och reell mening — måste hälsa detta stadsfullmäktiges afgörande af en stockholmsk vitalfråga med glädje.

För en gångs skull får hufvudstaden en offentlig byggnad, om hvilkens skönhet i arkitekturen meningarne äro glädjande eniga. Allt är konstnärligt moget och byggnaden ger i sin samlade hållning uttryck åt sitt ändamål: att vara stadens hus, kärnpunkten för dess förvaltning och för dess representation. Och efter årtal af utredningar och meningsbrytningar har byggnaden äntligen vunnit majoritet bland våra kommunalmän.

Men det är i synnerhet bankdirektör K. A. Wallenbergs ingripande och af entusiasm besjälade talan för detta Östbergiska stadshusförslag, som gjort att det nu blir verklighet. Ingen har som han inom stadsfullmäktige hållit frågan vid lif, besegrat det hårda motståndet, den mulna misstänksamheten. Kronan på hans gärning blef hans frikostiga donation af 500,000 kronor, till hvilken lades ett lika stort belopp från bankdirektör Louis Frænckel, alltså tillsammans 1,000,000 kronor, som skola användas till byggnadens möblering och inredning.

Det torde vara något enastående att två enskilda personer offra så mycket pengar till en kommunal byggnad, och det vittnar om ett samhällsintresse i stort, som särskildt i Stockholm, småsinnets, partisynpunkternas och pietetslöshetens hufvudstad par préférence, hör till det ovanliga. Det är i sanning stora medborgargärningar som aflöjats, och de hedra både sina utfölvare och den stad, som de ägnas.

Konsekvensen hade gifvetvis fordrat, att vi återgifvit äfven bankdirektör F:s porträtt i detta sammanhang, men meddelandet om att han var den andre donatorn nådde oss först i pressläggningsminuten, då det ej fanns tid öfrigt att åstadkomma en porträttkliché.

Bankdirektör Knut Wallenberg.

C. Pietzner, Carlsbad, foto.

APRIL

Årets tolf kapitel

"Det värsta af allt!"

Ett kapitel om tjänarinnefrågan i belysning af det nuvarande sociala läget samt om behovet af nya lagstiftningsformer för aftal mellan husmödrar och tjänarinnor.

Prisbelönad uppsats af Hanna Kamke.

TJÄNARINNEFRÅGAN HAR i alla tider vållat hufvudbry och besvär. För otaliga fruar har den frågan varit "the skeleton of the house", hufvudorsaken till split och otrefnad i hemmet. Emil Frommel, den framstående tyske teologen och författaren, berättar om sin mor, en mycket duglig och energisk fru, att hon gladdes vid tanken på himlen, där inga tjänarinnor funnos. Detta yttrande fälldes någon gång under första hälften af 1800-talet, och kanske en och annan äfven i dag skulle vilja instämma i hennes ord.

Att döma af de ständigt ökade klagomålen kunde man nästan tro, att det i våra dagar till och med är värre ställt än förr, och att tjänareklassen försämrats. Den uppfattningen torde dock vara oriktig. Det finns nu liksom förr både goda och dåliga tjänare, sådana som äro till gagn och sprida trefnad i hemmet och sådana som äro deras raka motsats. Men att det i våra dagar synes vara sämre, beror nog därpå, att herrskapen ej kunna finna sig i en ny sakernas ordning och mäta de nya förhållandena efter forna tiders måttstock. Nu är det slut med husbondeväldet, tjänaren står som en fri människa och ger sitt arbete mot en viss öfverenskommen betalning i form af bostad, mat och lön.

Då det gifvetvis är omöjligt att tvinga tiden att gå tillbaka, och vi ej kunna ändra den nya riktningen, är det bäst att i stället ändra vår egen uppfattning af förhållandet mellan matmor och tjänare och rätta sitt uppförande därefter. Tjänarna anse sig numera bundna blott för ett visst arbete, men vilja för öfrigt ha sin fullständiga frihet. Det är dessa nya kraf, fruarna böra räkna med, och hvilkas berättigande deras egen vaknande frihetskänsla borde lära dem förstå. Sker detta, skall det ock lyckas dem att få ut det bästa af denna tingens nya ordning. Uppstudsighet från tjänarnas sida framkallas nämligen ej sällan af matmoderns oförmåga att finna sig till rätta i den nya situationen, två personer, som i frihet byta värden, arbete och lön.

Tjänarnas fordran att efter det kontraktens enliga arbetet få lefva sitt eget lif utan vidare hänsyn till familjen, där de tjäna, har äfven för husmodern en god sida. Ingenting hindrar henne nu mer att efter den aftalade tidens slut afskeda en oduglig tjänarinna, liksom hon å andra sidan under årtal kan behålla en god tjänare, blott de trifvas tillsammans. Äfven under nuvarande förhållanden kan en god tjänare slutligen bli en trogen medlem af familjen. Från denna den moderna tjänarinnefrågans bästa sida, lättheten att efter en kortare aftalstid obehindradt få skiljas, om tjänaren är olämplig, bör husmodern utgå och begagna sig af. Hon bör för den skull behandla sina tjänare så, att de själfva önska att med tiden få räknas till familjen, men samtidigt låta dem förstå, att

vinnandet af denna förmån uteslutande beror på dem själfva, på deras uppförande och arbetsduglighet.

Fastän husmodern alltid bör vara vänlig, måste hennes sätt mot tjänarinnan under första tiden, då det ännu gäller blott ett arbetsaftal och en ömsesidig pröfning, vara väsentligt olika mot senare, när båda lärt känna och möjligen uppskatta hvarandra. I de flesta fall behöfs nog minst ett år för att vinna en sådan känedom. Till dess bör husmodern uppträda lugnt och afmått samt ej öfverdrifvet vänlig, hvilket skulle kunna uppfattas som ett försök att muta och vore nedsättande för husmoderns värdighet. Hvarje tillsägelse måste vara väl öfverlagd och ingen osäkerhet får visas. Tjänarinnan bör ha klart för sig, att matmodern förstår sin sak, att hon vet, hvad hon vill och har förmåga att genomdrifva sin vilja. En fru, som ej kan sköta sitt hem, kan omöjligt styra tjänare. De märka snart oförmågan och förlora aktningen, liksom de å andra sidan få respekt för en duglig och energisk ledning. Redan för respektens skull borde unga kvinnor alltid före giftermålet ingående skaffa sig nödiga hushållskunskaper. Det är oriktigt, så som många göra, att i stället efter bröllopet gå i lära hos sin egen jungfru. Hvems fel är det sedan, om förhållandet mellan matmor och tjänare snedvrides, och af den i grund och botten goda tjänarinnan blir en hustryann?

En annan viktig sak är att aldrig utan verkligt nödtvång ta tillbaka en gifven order, ett mycket vanligt fel, särskildt hos unga fruar. För att undvika detta bör man alltid ha klart för sig, *hvad* som skall göras och *hur* det skall ske. Till och med om man sedan inser, att det borde gjorts på annat sätt, bör man ändå hålla fast. Det är bättre att lida skada, än att tjänaren får den uppfattningen, att matmodern är vankelmodig i sina befallningar. Af skadan blir man vis, och en annan gång öfverlägges saken bättre. En på detta sätt vunnen kunskap är mera värd än vunnen genom tjänstefolkets invändningar. Därjämte vinner husmodern den fördelen, att hon lär sig lita på sig själf och i nödfall kan reda sig ensam. Samtidigt får tjänarinnan en lefvande känsla af att på sätt och vis vara öfverflödig, hvilken känsla är af största betydelse för ordning och lugn i hemmet. Ty erfarenheten har bekräftat det faktum, att ingen tjänare sköter sig bättre, än den som tror sig vara öfverflödig, men ändå nödgas erbjuda sitt arbete.

En sak som å andra sidan kan allvarligt rubba matmoderns ställning till tjänarinnan är vanan, som många fruar ha, att själfva åtaga sig för mycket af arbetet, medan tjänarinnan långa stunder under arbetstiden är sysslolös eller åtminstone ej arbetar med tillbörlig raskhet. Gör husmodern för mycket af tjänarinnans sysslor, tror denna, att hon gör ofantligt

mycket, med det hon gör, och kan lätt bringas på idén, att hon på det hela taget har alldeles för drygt arbete.

Sådant undvikes, om sträng ordning råder i hushållssysslorna, så att hvarje timme, hvarje dag har sin bestämda del. En ordentlig tidsindelning har ett mäktigt inflytande på tjänarinnan, och omedvetet rättar hon sig efter den. Är husbondfolket däremot oordentligt i detta afseende, blir äfven tjänarinnan det. Ett väl ordnad hem kan visserligen genom en oordentlig tjänare till en tid delvis bringas i oordning, men under husmoderns ledning går den invanda ordningen dock af med segern. Inskriber matmodern däremot ej, bär äfven hon skulden till förfallet.

Hvad hushållets arbetsordning beträffar, bör husmodern iakttaga några små regler, hvilkas uraktlåtande kan vålla mycket obehag. Först och främst bör hon då veta, hur lång tid som åtgår för hvarje arbete. Beräknar hon för liten tid, blir tjänarinnan modlös, och då hon ej ser sig god att hinna en del af arbetet, tror hon slutligen, att hon ej heller hinner det öfriga, som möjligen kunnat bli färdigt. Å andra sidan är det ej heller bra, om på grund af matmoderns bristande insikt tiden tages till för drygt, och tjänarinnan stundtals får gå sysslolös.

En annan viktig regel är att aldrig kalla tjänarinnan från ett påbörjad arbete. Intresset slappas för en hvar, som måste springa från den ena sysslan till den andra. Det är bättre att ett viktigt arbete får vänta, än att ett mindre viktigt afbrytes, innan det är färdigt. Jäktas tjänaren hit och dit för småsaker, mister hon slutligen hoppet att rå med det stora hela och lägger sig ej mera vinn om att hålla fast vid den gifna arbetsordningen. Härtill kommer också, att hon förlorar respekten för en matmor, som ej

själf har bättre ordning.

Hvad arbetets utförande beträffar, bör man se noga till, att det göres ordentligt och renligt. Ett hufvudvillkor för detta är, att tjänarinnan själf är ordentlig och renlig. Matmodern har rättighet att fordra, att jung-

FRU HANNA KAMKE.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösnr	» 0.12	Lösnr	» 0.15

Stockholm, Iduns Byrå o. Expedition, Mästersamuelsg. 43.

Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9808.	Expeditionen: Riks 1646. A. 6147.
Kl. 10—4.	Kl. 9—6.
Red. Nordling: Riks 8660. A. 402.	Annonskontoret: Riks 1646. A. 195.
Kl. 11—1.	Kl. 9—6.
Verkst. direktören kl. 11—1.	Riks 8659. Allm. 4804.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:	
25 öre efter text.	Utländska annonser debiteras 50 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.
30 öre å textside.	20 % förhöjning å särskild begärd plats.

Årets tolf kapitel.

Täflingsämnet för juni månad lyder:

I parselen.

Ett kapitel om en rationell arbetsfördelning mellan kvinnan och mannen.

Det är en fråga, som börjar bli allt mera tillspetsad i dessa brytningstider de bägge könen emellan. Ett sakligt inlägg, som kan bidra till problemets lösning i riktning mot humanitet och rättvisa åt båda hållen, är därför ett ord i sinom tid. — Täflingskrifter, som skola vara försedda med påskriften: *Iduns artikel täfling*, samt åtföljda af författarens fullständiga namn och adress, måste vara inlämnade till redaktionen af *Idun senast den 30 april 1911*. För den enligt redaktionens åsikt bästa artikeln utfästes ett pris af

ett hundra (100) kronor

och den prisbelönade uppsatsen inflyter i något af *Iduns* juninummer.

Stockholm den 1 april 1911.

Redaktionen af *Idun*.

kvinnor skola fostras till dugliga tjänarinnor och husmödrar. Som det nu är ställt har en stor del i den tjänande klassen vidtgående fordringar, men föga uppfattning af de förpliktelse, som åligger en god tjänare. En fortsatt yrkesuppföstran skulle ej blott gifva kunskap, utan äfven väcka känslan för ansvar och plikt.

Således bör en matmor ej af inbillade sparsamhetsskäl låta förleda sig att i sin tjänst ta en okunnig flicka. Äfven om en sådan ungdom får mindre lön, blir hon dock af många skäl dyrare. Begärde matmödrarna alltid kunskaper och en viss vana, kanske yrkesskoleiden finge bättre fart, då vederbörande insåge nödvändigheten af yrkesutbildning för erhållande af levebröd åt de unga.

Det finns ännu en annan sida i tjänarinnefrågan, som ej får förbises. Det talas om tjänarinnornas stora fordringar, och att personer med lägre inkomster i våra tider svårligen kunna tillfredsställa dem. Det är sant. Men tjänaren har rätt att få en människovärdig tillvaro, och den som ej har råd att gifva henne den, må reda sig med tillfällig hjälp eller ensam. Håller man tjänare, har man förpliktelse mot dem lika väl, som man själf har rättighet att fordra ett fullgodt arbete.

Tjänarinnan har först och främst rättighet att få närande mat i tillräcklig mängd samt att få matro, så att hon ej oupphörligt kallas bort, när hon äter. Å andra sidan består närande mat ej af läckerheter, och nödig matro ej att sitta en timme vid hvarje mål.

Vidare bör en pydlig jungfrukammare, om ock liten, med en god säng betraktas som ett önskemål, fastän många våningar tyvärr äro så inredda, att jungfrurna tvingas att ligga i köket. Man kan mycket väl förstå deras fordran på eget rum, ty hvarje människa har behof af att dagligen en stund få vara ensam. Kan man ej skaffa jungfrukammare, är det nästan bättre, såvida man ej har små barn, att taga tjänaren blott för dagen och låta henne bo i eget hem. Lönen blir i så fall större.

Och så komma vi till en fordran, som tjänarna i de flesta fall ställa högst, och det är fritiden, *ledigheten*. När arbetet på aftonen är slut, bör hon därför få disponera den tiden för att ställa med sina egna saker. En gång i veckan bör hon om möjligt dessutom få ledigt en hvardagskväll och naturligtvis hvarje söndag en del af dagen, hvarannan vecka förmiddagen, hvarannan kvällen. Har man blott en jungfru, kan det ibland bli svårt nog att ordna om denna ledighet, men det hjälper ej, det måste i alla fall ske. Vid aftalets ingående redan bör man beröra denna fråga för att undvika framtida ledsamheter.

Lönen vilja vi här ej vidare beröra, men blott nämna, att utlofvad lön bör betalas på bestämd dag, och att man ej bör se på några kronor när det gäller en god och trogen tjänare. Tvärtom bör man tid efter annan själfmant öka lönen, men samtidigt försöka inverka på henne för besparingars görande.

Skulle tjänarinnan bli sjuk bör man hjälpa henne vid sysslorna eller för några dagar skaffa annan hjälp, så att hon får delvis eller fullständig hvila.

Ehuru vi uppmanat husmodern att ej pruta af på sina egna fordringar och att strängt hålla på att husets ordning respekteras af tjänarinnan, så vilja vi å andra sidan råda henne att ej ständigt tadla och tyda allt till det sämsta, utan i stället ha fördrag med små fel och svagheter. Ser man god vilja, bör man erkänna det. Ett berömande ord kan ofta ha mycket bättre verkan än tio tadlande.

Så länge tjänarinnan ännu ej är riktigt hemmastadd med sysslorna och ej lefvat sig in i hemmets ordning och med familjen, bör man fasthålla vid sin reserverade, om ock vänliga hållning. Men när hon blifvit inlärd, när af hennes sätt att sköta arbetet och hela uppförande för öfrigt framgår, att hon trifs och gärna vill stanna, då först är tiden inne att tala med henne äfven om sådant, som ej hör till tjänsten, om hennes egna förhållanden och dylikt. Samtidigt bör man dock komma ihåg, att i våra tider fordras försiktighet vid ett sådant närmande, och att det är lättare att komma för tidigt än för sent. Många tjänare tycka ej ens om att tala om sitt eget med matmodern, och för öfrigt ha de flesta i mycket en helt annan uppfattning, tala så godt som ett annat språk och förstå därför ofta blott hälften af matmoderns välmenta yttranden, hvilket ej sällan leder till missförstånd.

Särskildt farligt är det att skämta eller att vara allt för förtrolig, det sker alltid på bekostnad af respekten, och man har svårt att sedan återställa ett rätt förhållande.

Som en regel bör husmodern ha, att äfven om hon ej gör mycket, dock alltid göra litet mer för sina tjänares bästa, än hon är tvungen till. Gör hon så, hållas de hvarken för mycket på afstånd eller tillåtas komma närmare, än nyttigt är för båda parterna.

Slutligen vilja vi här blott uttala vår fasta tillförsikt, att äfven den svåra tjänarinnefrågan en gång skall lösas tillfredsställande, blott husmödrarna komma till insikt om det berättigade i de kraf, nutidens tjänare uppställa, på samma gång de senare få klart för sig, att hvarje rättighet motsvaras af en förpliktelse.

Utom denna artikel har en annan bland de inkomna täflingskrifterna, författad af föreståndarinnan vid Domnarfvets husmodersskola, fröken Elin Carlsson, tilldelats hedersomnämning och skall inflyta i ett följande nummer.

frun kommer hel och ren, ej blott ofvantill utan äfven under. Men begär husmodern detta, vill hon ständigt se rena förkläden, klädningar o. s. v. är det hennes skyldighet att ej till öfverdrift spara på såpa och tvål samt att ge tjänaren tillfälle och tid att hålla allt i ordentligt och renligt skick.

En matmor bör vidare aldrig inlåta sig i dispyt med sin tjänare. Äfven om hon skulle ha misstagit sig måste tjänaren ändå rätta sig efter henne, då ju matmodern bär ansvaret. Hvarje dispyt måste från början afklippas. Detta bör dock ske med lugn och fasthet utan vredesutbrott. Den häftige gör ej blott orätt, utan nedsätter också sig själf och vinner dessutom ingenting. Med ju färre ord en befallning gifves, ju mera intryck gör den, särskildt på mindre utvecklade individer. Dessa lyda hellre en kort klar tillsägelse än en, som är insvept i många onödiga ord.

Om tjänaren på ett eller annat sätt väckt matmoderns missnöje, får denna ej heller förlora sitt lugn. Stilla och behärskad bör hon säga, hvad som behöfs, och aldrig använda stickord eller eljes föra ett språk, som ej höfves den bildade kvinnan. Gäller det ett slarfvigt utfördt arbete t. ex., är det bättre att utan särskilda förebråelser låta den skyldiga göra om saken. I allmänhet bör man taga sig till vara för mycket klander och framför allt undvika allt, som tyder på gräl. Bästa resultatet vinnes, om man från första dagen med lugn konsekvens håller på sin vilja och ej ser genom fingrarna med de första förseelserna mot hemmets ordning. Flickor med hederskänsla låta sig i allmänhet ledas af en klok och rättvis matmor. Men om en tjänare ej tar rättelse, hvarken med godhet eller stränghet, måste hon afskedas.

För att ej alltför länge behöfva plågas med en olämplig tjänare, är det bäst att från början ta så kort aftalstid som möjligt, helst blott en månad med en därpå följande månads uppsägningstid. Under sådana förhållanden är man å ömse håll ej längre bunden än två månader. Skulle det sedan visa sig, att en bättring inträdt, kan ju aftalet ändå förnyas.

Hvad som nu för tiden i många fall gör förhållandet mellan husbondfolk och tjänare så osäkert, är lättheten att vid första obehag genast skiljas. Detta är till skada för båda parterna. Hemmets ordning och frid tillspilogifves, och tjänarinnan får ingen varaktig stad samt förlorar känslan af ansvar och plikt. Därför borde det bli en *laglig* uppsägningstid, före hvilkens slut ett aftal ej *finge* brytas. Å ömse håll borde man genom lagen kunna tvingas att respektera tro och loften. Det är nämligen ej blott tjänare, som oförberedt lämna sina herrskap i sticket, utan det finns också bland de senare personer, som utan förberedelse, för egen fördels skull, plötsligt ställa tjänaren utan plats.

Men om lagen skall kunna genomföras med godt resultat, är det nödvändigt, att aftal träffas blott med sådana tjänarinnor, som äro utbildade för sitt kall. Det finns för en matmor ej något mer nervslitande än att till hjälpreda få en alldeles okunnig flicka. Och den senare är också värd medlidande, då hon med ens i ett främmande hus skall sätta sig in i hundratals saker, om hvilka hon i de flesta fall ej har en aning.

Skall det därför bli bättre i tjänarinnefrågan än det varit fordomdags och ända hittills, så måste vi också vara betänkta på att låta våra unga flickor efter folkskolans skolköskurser få ytterligare huslig utbildning i lämpliga *yrkesskolor*. Ropet på kvinnliga yrkesskolor kan ej ljuda högt nog, det är i dem våra unga

Öfver **En Million**

kronor sparar Sveriges folk årligen genom kemisk tvätt af kostymer, klädningar, kappor, gardiner, draperier, täcken m. m. hos Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg.
Skandinavien största affär i sin branche.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och kemisk tvätt.

Cerebos Salt

vidröres aldrig med händerna under tillverkningen.
Generalagent: Gustaf Clase, Göteborg & Stockholm.

Fru Hillevis dagbok.

VII.

PAUL OCH JAG voro på middag i går hos en storbürgerlig stockholmsfamilj af det mera gammaldags värdiga slaget, hvilkas medlemmar under generationer lefvat i välstånd, med den följd tyckes det, att den nuvarande förlorat all kontakt med andra samhällslager, förlorat alla möjligheter att begripa andra synpunkter än dem, som ge sig från deras dyrbara våning vid Narvavägen.

Paul är släkt och står högt i gunst, det gör inte jag, men man är mycket älskvärd mot mig, sedan man blifvit öfvertygad om att äfven en rösträttskvinna kan veta att skicka sig.

Emellertid är jag ännu en smula suspekt i motsats till Fanny, som allting förlåtes. Hon var också där i en ny toalett med underliga orientalska pärlbroderier, som kommo henne att likna en stor exotisk blomma, vuxen vid Babylons älfvar. Att Fanny är rösträttskvinna och stundom sätter sitt Jus suffragii-märke bland smyckena på sin dräkt, det tar man inte på allvar. Det är något, som bara framhäfver hennes excentriska kvinnlighet.

Den sanna rösträttskvinnan är i deras ögon en elak och afundsjuk, hemlös stackars varelse, som hämnas sitt förlorade lif genom att systematiskt söka rifva upp hemmen och underminera samhället. Hon hatar allt lefvande och sorglöst, allt ungt, oskyldigt och gladt, hon fräser åt mannen och pekar finger åt de kvinnor, som stå i något slags förhållande till honom. Man skulle tro att detta stackars gamla spöke skulle aflifvats tillräckligt ofta och grundligt för att äntligen få ro i sin graf, men nej, gång på gång drifs det upp för att traska öfver trycksidorna eller scenen och pass på, snart trugar man väl in det på en titt i första kammaren. Nu manades det fram redan vid soppan.

— Det var förmodligen en välvillig tanke, som låg i valet af kavaljer åt mig, en medelålders herre från verken med bestämda antipatier.

— Tänk, jag tyckte så synd om den hygglige Paul, när jag hörde att ni var rösträttskvinna, började han.

— Jag har aldrig understått mig att tycka synd om er fru, svarade jag. Här skulle bli strid, jag beslöt därför att icke dricka vin till middagen.

Men min kavaljer drack rätt så flitigt. Han tycktes något ur jämvikten. Det var gammal bottensyra, ett missnöje hopsparadt under årtal, som nu i min närhet började jäsa och söka sig upp i det fria.

— Jag har aldrig träffat en rösträttskvinna förr, sade han, men ni är ju inte så många, fast ni gör så mycket väsen af er.

— Om vi är så få och svaga, hvarför hatar ni oss så grundligt? frågade jag.

— Därför, svarade han, så snabbt som han länge haft repliken i beredskap, att ni likväl inte är oskadliga. Och att göra er oskadliga det vore ändå lätt! utropade han, så lätt, om inte männen vore så enfaldiga. Hvad ser man i riksdagen nu för tiden — idel kvinnolagar, medan landets intressen och dess försvar få stå tillbaka.

Jag kände mig nästan missräknad. Det var ju en skröplig motståndare jag fått.

— Hvilka kvinnolagar? frågade jag.

Han funderade litet: ja, man kan inte komma ihåg alla, sade han, men t. ex. den där om lindring i straff för moder, som dödar sitt eget barn, det mest afskyvärda af alla brott.

Ett ögonblick kände jag det, som om hjärtat velat stanna i mitt bröst. Dessa ord, i denna ton tycktes mig så afskyvärdt själfrättfärdiga,

så fruktansvärdt grymma, att jag kände det, som om jag icke kunde uthärda längre med ätande och drickande vid detta strålade bord. Jag tog ett tag som för att resa mig, men fick en blick från Paul och sjönk ner igen, vände mig med någon fras till min granne vid andra sidan, men fick ej komma undan.

— Tycker ni inte det också?

— Nej, sade jag.

— Och så talar man om kvinnornas starka modersinstinkt, anföll han vidare, hennes längtan efter ett barn af hennes eget väsen. Det är bara historier det där, legender, som kvinnorna klokt vetat att uppehålla. Det är nog sant, att kvinnorna har en viss förkärlek för barn, så länge det inte är för motigt och besvärligt, då tar man lifvet af dem under förmlidrande omständigheter. Men det kan vara hvad för barn som helst, hon lär sig snart att älska ett konfektionsbarn, som hon fått färdigt, lika mycket som ett eget.

— Har ni aldrig hört talas om moderskapslängtan? sade damen till vänster.

Jag vände ofrivilligt blicken mot Fanny. Hon tycktes blek och hennes leende mot mig öfver glaset var stelt och bittert.

— Moderskapslängtan, sade min outtröttlige bordsherre, jo, men då har den kommit efter studentexamen och studiet af den moderna litteraturen. Genomsnittskvinnan känner den inte.

— Mannen däremot! sade jag.

Han gick i fällan.

— Hos mannen däremot finns denna instinktiva starka längtan efter att se sin personlighet fortleva i sina efterkommande, hos dem känna igen sig själf. Bevis, han fäster sig inte vid hvilket barn som helst, bara för att det är ett barn, endast med faderskapet följer faderskärleken.

Ja, det blef tyst, ty hvad skulle man säga till sådant? Icke passade här bland glasen och vinkarafferna alla mödrars tåliga historia, kvinnornas outtröttliga uppoffring för barnen af sitt lif, förbisedd emedan så ytterligt själfklar som luftens rena bad och solens varma ömhet.

Men det var dock alltför motbjudande att se honom triumfera oemotsagd, jag mindes en liten historia, den kunde passa.

— Häromdagen, sade jag, gick jag med min jungfru längs skeppsbrokajen, då jag såg henne hälsa på en ung, präktig kvinna, som stod där och granskade båtarna och deras besättning.

— Hvad gör hon där? frågade jag. Jo, fick jag veta, det var en historia. Flickan hade tjänat i ett villasamhälle och blifvit bekant med konduktören på banan som man ju lätt kan bli, när man far till torget flera gånger i veckan. En vacker dag var emellertid konduktören försvunnen från sitt tåg, han hade stuckit af, som mannens instinkt lär honom att göra, när faderskapets ansvar väntar. Han försakade utan allt för stor svårighet att se det barn, i hvilket hans egen personlighet skulle fortleva. Flickan gick upp på järnvägsbolagets kontor och hörde efter Karlsson, och när Karlsson fick veta det, lämnade han bolagets tjänst helt och hållet samt dolde sig på en af skärgårdsbåtarna. Det var därför flickan gick nere vid hamnen. Hon ville visserligen gärna sörja för sitt barn själf och kunde det också, men se, "det var så orättfärdigt, att Karlsson skulle alldeles komma undan medan hon bar hela bördan".

— Ja, en Karlsson, sade han.

— Nej, sade jag, många, ständigt nya Karlssöner med samma trohet och tapperhet. Har ni aldrig hört talas om försumliga barnafäder?

— Ånej, men om en motion om skärpta bestämmelser mot dem, sade han.

— Som blifvit aflagen.

— Visserligen. Men där ser man ändå tendensen, lindring för kvinnan och skärpning för mannen.

— Till dess vi nått likhet inför lagen, sade jag högtidligt.

Min bordsgranne greps af en plötslig vrede. Hvad han hatade att behöfva sitta och konversera mig, att inte våga tysta Pauls hustru med ett: det där begriper ni inte.

— Ja, gå på ni bara som ni börjat, var så god, sade han, i artigt hänfull ton. Ändra nu också om äktenskapslagstiftningen —

— Det ville vi nog gärna, sade jag, men det kan vi inte. Däremot kan vi kanske resa en opinion öfver hela landet, som påverkar lagberedningen.

— Hvarför då? frågade han, är inte Paul snäll nog, får ni inte som ni vill ändå? Om min hustru började tala om målsmanskapets eller förvaltningsrättens borttagande, så skulle jag anse det som en personlig förolämpning.

— Ja, ni har kanske större skäl att vara misstänksam än Paul. Fast Paul morskar också upp sig ibland. Det där målsmanskapet, som aldrig användes, säger han, jag får lof att göra något åt det.

Jag måste kasta en blick bortåt hans hustru. Hon satt litet frånvarande, tillbakalutad mot ryggstödet. Åren lågo som skuggor under hennes ögon och öfver pannan och blefvo ett mörker innerst i ögonvrån, som intet ljus kunde upplösa. Kring munnen var huden starkt pigmenterad, som om smärtan och tröttheten hade sin färg, som bet in i huden.

Han följde min blick.

— Min hustru är litet klen, sade han, och där kom verkligen en viss ömhet i tonen, som snart vek för en besynnerlig, salvelsefull förnöjelse. Men kvinnan har en gång sitt martyrskap gifvet. Tror ni, min unga fru, att rösträtt och förvaltningsrätt öfver egendom, ansökningsrätt till professur och förhöjd semester kan ta det från henne?

— Det är icke något martyrskap i sig själf, svarade jag med plötslig visshet och såg på Fanny som lyssnade, lutad öfver bordet. Men det är så lätt att skylla på naturen. För min del tror jag på rösträtt och förvaltningsrätt och ansökningsrätt och förhöjd semester. Det skall ge oss mera mod att lefva och arbeta.

Han smålog som man gör åt en fras. Någon tackade för maten, han satt och log otåligt i väntan på att få komma med en sista attack.

— Mod, sade han, har ni nog. Det är så godt vi män ger oss med detsamma och låta kjolorna hållas.

— Vi vill ingenting annat än rättvisa, sade jag. Det lönade sig ju inte att tala med honom, men vi hade grannar på alla sidor, som lyssnade, och jag fick därför icke ge tappt.

— Jaså, inte det. Nu reste vi oss upp och han tog nästan triumferande min arm. Nå, de där kvinnorna i stadens tjänst då, som vill ha längre semester än sina manliga kamrater! När det gäller fördelar, är det inte så noga med jämlikheten.

Jag tänkte på — och drog min arm ur hans — hur semestern var förenad med lönevillkoren, så att kvinnorna, emedan de hade sämre aflöningar än sina manliga kamrater, ansågos böra vänta på sin första semester månad i tjugo år. Ty den som mycket har honom skall varda gifvet och den som intet har, från honom skall tagas äfven det han har.

— Jo, där blef ni tyst till sist, sade han och det såg ut, som om han förlät mig alltsamman.

ELIN WÄGNER.

Hvarje husmoder Barngarderoben
bör
prenumerera på

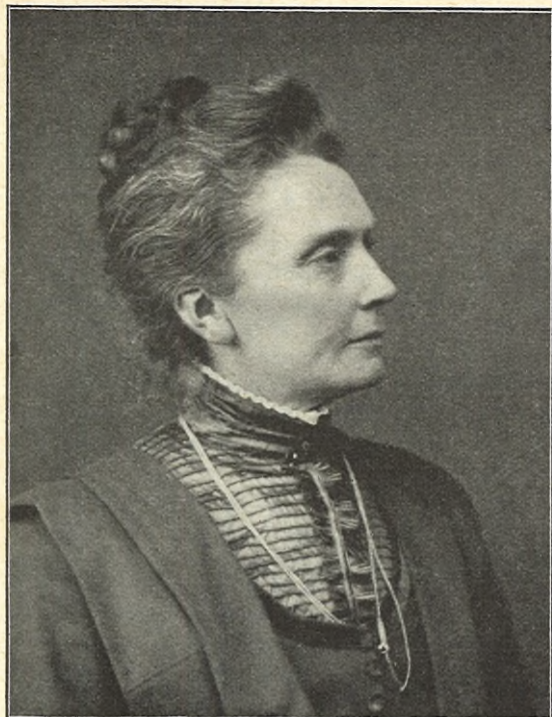
Pris för helt år 3 kr.: halft år
kr. 1:60. Lösnummer 30 öre.

Hvarje sömmerska
likaså.
12 häften årligen.

PERLSALT.

Elisabeth Östman skriver i Iduns hjälpreta om tändernas värd: "det bästa munvattnet är, om man tar en tesked salt i ett stort glas ljumt vatten och låter det väl smälta. Vi veta ju att saltet har en både renande och bevarande egenskap."
A.-B. Fukkfriff Bordsalt, Sundbyberg.

Ett ädelt kvinnokall.

ANNA ROGSTAD.

Den första stortingskvinnan.

I VÅRT GRANNLAND Norge afstodo männen som bekant redan år 1907 från sitt urgamla envælde i staten, då de beviljade kvinnorna politisk rösträtt och valbarhet.

Denna historiska tilldragelse har nu ytterligare fullbordats genom den första kvinnliga representantens inträde i stortinget 17 mars i år. Det kan ha sin betydelse äfven här i landet att erfara, hur det tillgick, när den första kvinnan ryckte in på den politiska arenan, ty den dagen kändes ju som en segerdag för alla kvinnosakskämpande långt utöfver Norges gränser. I stortingssalen voro naturligtvis gallerier och loger fyllda till sista plats och utanför stortingsbyggnaden stodo massor af människor för att så godt sig göra lät få deltaga i händelsen. När presidenten meddelade att suppleanten för Gamle Akers krets hade tagit plats i församlingen, reste sig hela tinget och åhörde stående den välkomsthälsning han riktade till fröken Rogstad och som säkert skall gläda hvarje kvinna, som har känsla för sitt köns höjande. Talet lydde: "Denna dag, den 17 mars 1911, skall bli en märkesdag i vårt lands historia, därför att det i dag är första gången en kvinna möter här i Stortinget, som en af dess representanter — en händelse som otvivelaktigt kommer att väcka uppmärksamhet vida omkring. Om tidpunkten var inne för den reform, som åstadkommit denna händelse, därom ha meningarna varit delade inom vår nation; men jag känner mig öfvertygad om att man i kommande tider i alltjämt ökad grad skall förstå, att reformen varit af den art, att den bragt vårt land heder och ära och att den har verkat och än mer kommer att verka fördelaktigt för vårt lands utveckling i politiskt afseende."

Frkn Rogstad, som är dotter till justitiesekreteraren Olav Rogstad, är en framstående skollärarinna i Kristiania. Hon är känd som den drivande kraften i Kristiania lärarinneförening, hvars ordförande hon varit. Hon har företagit en mängd studieresor i utlandet, har utgivit goda läroböcker och nedlagt ett stort och betydelsefullt arbete i skolans tjänst. I 17 år har hon varit kvinnornas representant i Kristiania skolstyrelsen samt varit stadsfullmäktig, och är i dessa dagar invald i kyrkokommittén.

ANN MARGRET HOLMGREN.
f. Tersmeden.

SÅSOM SYNES af annons i dagens tidning börjar ny lärarinnekurs d. 1 sept. d. år vid *Skolan för sinnesslöa barn*. Denna skola, som sedan 40 år tillbaka innehaft tomten nr 16 Norrtullsgatan i Stockholm, kommer i sommar att utbyta denna trånga och otidsenliga bostad mot rymliga, präktiga lokaler i en nyuppförd skolbyggnad å egendomen Slagsta i grannskapet af Stockholm.

Den lärarinnekurs, som är knuten till denna skola, har till syfte att bereda unga kvinnor till ett lika mödosamt som intressant kall, nämligen uppfostran och undervisning af sinnesslöa barn.

Sinnesslöanstalterna i riket utgöra numera till i det närmaste ett 30-tal, och mer och mer börjar man inse nödvändigheten af att lärarpersonalen vid dessa är särskildt utbildad för sitt kall.

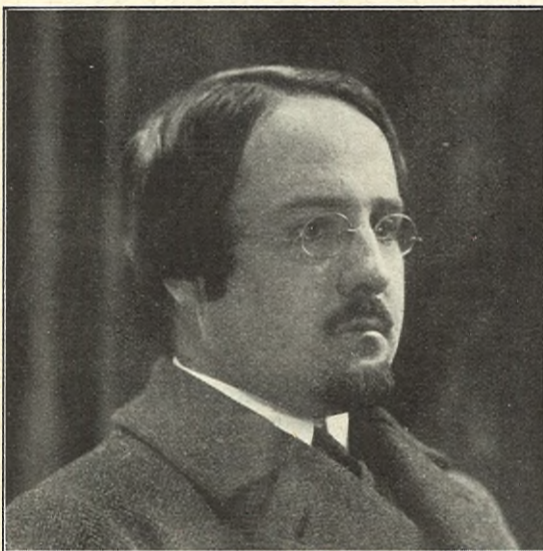
Den lärarinnekurs, som afser att skänka denna utbildning, är två-årig, och elever åtnjuta under densamma fri bostad, fritt vivre och fri undervisning.

Det första året är anslaget öfvervägande åt praktiska arbeten, såsom sömnad, väfnad, knyppling, träslöjd.

Under det andra året deltaga eleverna i den teoretiska undervisningen i öfningsskolan samt aflägga undervisningsprof.

Teoretisk undervisning meddelas eleverna i kristendoms-kunskap, modersmålet, hälsovårdslära, pedagogik, sinnesslövård, gymnastik, musik.

Närmare upplysningar om kursen kunna erhållas genom föreståndarinnan, fröken Estrid Rappe.

A. Blomberg foto.

Författaren till "Anselmus".

LUDVIG NORDSTRÖM ses af mig gärna i samband med en oöfverskådlig rad af tjocka, vita pappersark, fullskrifna med små uppåtstående outröttliga bokstäfver i violett bläck. Han har sex volymer bakom sig vid sina unga år: Kains land, Fiskare, Borgare, Herrar, De tolf söndagarna och Lumpsammlaren, dessutom teaterpjäsen Ybeck och en stor roman som dess författare modigt brände; han har en roman i fem afdelningar under arbete och en lång serie »skildringar ur svenska nationens lif» planerade. Han behöfver år och volymer för att tala ut själf, och hur skulle man då kunna tala ut om honom på en dag och en spalt?

Det gäller här emellertid den del af Ludvig Nordström, som är berättelsen »Anselmus», och nu börjar införas i Iduns spalter. Historien är skriven mellan Borgare och

Herrar — en skildring som alldeles bryter sig ut ur Öbackaramen liksom författaren nu gjort det själf. Anselmus är »den lille filosofen», som efter ett förvirradt och hetsadt bohemlif i Paris rycker sig från staden och den senaste ödesdigra kvinnan och flyr till en Bretagnerby för att i den fullkomliga ensamheten hvila sitt hjärta och läka dess sår, för att lägga sitt lufs problem lösta tillrätta i en klar och kylig hjärna.

Men landet och hafvet, den lilla hederliga byn bli honom till slut välbekanta och glida in i hans lif, människorna bli hans vänner och han förstår deras värld och deras sorger, som äro desamma öfverallt. Men en dag kommer framtiden i form af en kvinna långt ifrån och knackar på hans ensamma dörr. Han vet, att hon är hans öde, och att han måste resa hem på det att det må fullbordas. Detta är den korta fabeln, som egentligen alls icke är någon fabel, i historien om Anselmus. Det är en ung mans tankar öfver sammanhanget i lifvet och krafterna i sin egen själ — ett kåseri, säger författaren blygsamt själf.

När Ludvig Nordström skref denna historia, var han nyss kommen tillbaka till Sverige efter en tids vistelse i en bretagnerby, där bland andra konstnärer äfven Sigfrid Siwertz lefvat en tid. I Bretagne hade han skrivit Borgare, i ett hemöra af trots och med hettan från den brända, (den misslyskade romanen, ännu i hjärtat. Borgare skulle bli hans sista bok, trodde han då, men redan vid hemkomsten satte han pennan till papperet för att skriva Anselmus och efter den Ybeck. Så att nu har han den redan tre arbeten bakom sig.

— Hvilken flit! utropar läsaren, och Ludvig Nordström, som visst hört detta utrop ibland och tagit det åt sig, vill hålla på författarens rätt att vara flätig:

— Var lata, säger man till oss och besinnar inte, att en författare åtminstone i begynnelsen icke har råd att vara lat, icke råd att endast spara sig till mästerverken, att han icke hvar gång, när han skrifer för bröd, kan samla sig till det yppersta inom sin förmåga. Och författaren anför sina vänner, de äldre franska diktarna och deras stora produktion, som förebilder.

Hvad honom själf angår, så har han nu med den påbörjade romanen Landsortsbohème samlat sig till att göra ett godt arbete. Det är naturligtvis oerhördt spännande att skriva sin första riktiga roman, till hvilket allt hvad man hittills gjort egentligen endast varit förstudier. Men det är också ett hårdt arbete. En rikedom af stoff ligger färdigt till bearbetning, bankkrascher och brottmål, och kärlek och hat. En urklippsbok med tidningsartiklar, som ligger bredvid på hans stora skrifbord, tjänar som lexikon och en titt i den ger en viss ledtråd vid gissningarna om den nya boken.

Men Ludvig Nordström begränsar sig aldrig till en enda bok åt gången. Han lyfter hufvudet öfver det närmaste stoffet och ser bort mot nästa bok och nästa och nästa. Efter Landsortsbohème skall komma en bok från konstnärslifvet, som skall skildra en konstnärskvinnas öden från vaggan till grafven. Förmodligen ha dessa öden varit predestinerade, funnits embryonalt redan i den lille Ludvigs barnasjäl i Härnösand. Man säger att författare äro bohemnaturer, men jag trotsar någon affärsman och politiker att mera metodiskt planlägga sitt lufsverk och mera ihärdigt utföra det.

E. —ER.

PÄRMAR

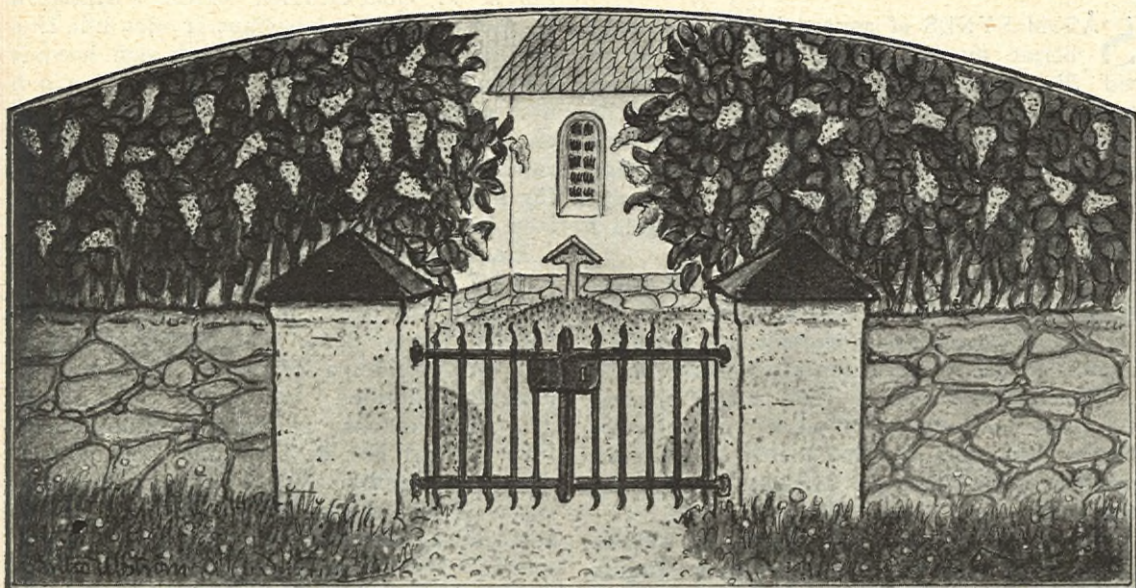
till IDUN 1909 och föregående år

tillhandahållas till följande priser: Iduns pärmar, röda med gultryck kr. 1:50. Iduns romanbibliotek, röda eller gröna 50 öre. Iduns Hjälpreda, röda eller gröna 50 öre. Kunna erhållas i närmaste bokhandel eller direkt från Iduns expedition, om rekvisition och likvid i postanvisning insändes.

IDUNS MODELLKATALOG

Ombärlig för alla sömmerskor och för alla hem.

Fyra rikhaltiga säsonghäften årligen. Koloreradt omslag. Prenumerationspris 2.20 för helt år — 60 öre pr häfte.

SÅNGERNA · OM · HEMMET
AF · OSCAR · STJERNE.

VI.

De gamla, de kära...

DE GAMLA, de kära
från barnsliga åren,
de sofva ren länge
bak kyrkogårdsgrinden,
där sorgset syrenerna
susa i vinden.
Där sofva de länge,
de gamla, de kära,
men lefva dock ännu
och äro oss nära.

När minnenas stigar
till hemmet vi vandra,
i hemgårdens lunder
vi möta hvarandra,
där se vi dem skrida
i skymmande stunder,
de gamla, de kära,
med leenden blida,
som minnet bevarat,
förstorat, förklarar
till glorieskimmer
kring anleten andelikt
sköna och ljusa.
Vårt hjärta förnimmer
i bäfvan och trängtan,
hur tystnade stämmorna

andelikt susa,
vårt hjärta vill brista
af kärlek och längtan.

Hur lifvet än larmar,
ej glömma vi rösten,
den milda och stilla,
som vyssat oss fordom
med vaggvisetrösten,
och aldrig vi glömma
de älskade armar,
som lyfte den lilla
att jublande gunga,
att somna och drömma...

De gamla, de kära,
de älskade döda,
de äro ej döda,
de äro oss nära.
De lefva i gräset,
som spirar ur tege,
ur fädernetorfvän,
de röjde och plöjde,
i huset, de byggde,
i väggar, de höjde
af timrade stockar.

I åldriga apeln
grönlummiga lockar,
hvars frö de planterat
i vårens och lefnadens
soldagar blida,
lefva de döda,
då tiderna skrida.

I hemmet, de reste
i kärlek och möda,
där rota sig tusende
lönlige rötter,
som främmande fötter
ej mäktade föröda. —
Och barn af de döda,
som skingrats i världen
och stappla och famla
och sörja och blöda
på villsamma färden,
de vända dock dignande
ögon som brista
mot fädernesgården,
ty blodsarvet binder:
i hemlösa tårar,
som brännande flöda
på bleknande kinder,
lefva de döda!

I.

ANSELMUS var en ung man, som älskade att pröfva lifvet i alla möjliga former. Han hade vadat i sådant, som människorna kalla olyckor, sorger, motgångar, vidrigheter (men han hade äfven pröfvat lyckligare öden!); han hade ett brokigt och, som det kunde förefalla, planlöst lif bakom sig, och han var, efter hvad det sades, hård och känslolös.

En morgon, när de fuktiga stjärnorna bleknade bort öfver Paris, kom han rullande vid Luxembourg; svart och gul i ansiktet af nattvak och nattlif; och han gick in i ett stort hus, som bestod uteslutande af ateljéer. Han knackade på en dörr men fick inget svar; knackade två, tre, fyra gånger; inget svar mer än en klockas pickande.

Aha! mumlade han. Jag förstår dig, mitt gamla öde! Det var alltså därför du förmodade mig att vaka ut natten! Idén är ju vansinnig, om man vill, jag vet ju ingenting om denna kvinna, har ingen rätt att nagelfara hennes handlingar, ingen rätt att tänka och misstänka någonting. Men hvar är hon? Hvad gör hon? När slöt festen i går, där hon var? Hvad gjorde hon sen? Har hon inte varit hemma i natt? Har hon stannat borta? Är hon på en utflykt? Jag skall ha henne. Hon skall alltså först och främst skrämmas.

Anselmus gick ner till gumman i conciergelogen.

»Hälsa mademoiselle,» sade han, »att en gemensam vän till oss blifvit skjuten i natt.»

Gumman gäspade, ty hon var nyss uppstigen, nickade och sade:

»Godt, monsieur! Jag skall hälsa mademoiselle, att hennes vän blifvit skjuten i natt.»

»Bra!» sade Anselmus och gick, hoppade upp i en droska, åkte rakt mot solen, i hvilken bulevarden löpte ut, väckte en kamrat; och medan luften darrade af morgonkyla och klockringning öfver de miljoner skorstenar, som pustade ut frukoströken, foro dessa båda på en liten Seinebåt till S:t Cloud.

När dagen bleknade bort och ett tiotal ballonger stodo i den rosenfärgade luften öfver Notre-Dame, återfinna vi Anselmus med en absint utanför en liten krog vid Seinen, och nu är han grön i ansiktet, och ögonen äro två slemfläckar. Så försvinner han i skymningen; hans grå byxor och gula skor drunkna bland alla de tusentals andra byxorna och skorna på bulevarden.

Men vid 2-tiden på natten, när den värkbrutna gamla blomsterförsäljerskan kommer till Lilas, sitter Anselmus där i sällskap med kvinnan; de köpa hvar sin blomma, som de byta; och de gå bortåt allén, och ett, tu, tre stanna de och kyssas.

Vid 5-tiden dyker Anselmus plötsligt upp igen; nu ligga gatorna tysta, stjärnorna brinna, som om en Vulcani dräng slängt silfverdeg af sig och stänket fastnat på den svarta väggen, och Anselmus känner sig, som om han stått vid en sofvandes bädd; gåtfullt, främmande, kallt, förskräckligt.

Och äntligen försvinner han bland husen, i någon gränd.

Så gick det till.

I huset var all världen samlad, från kinesen och japanen till norrmannen och fin-

LÄS!

Några äldre årgångar realiseras till betydligt nedsatta priser och erbjudas för dem, som förut ej äga desamma, en billig, omväxlande och lärorik lektyr. Mot insändande af nedannämnda belopp till Expeditionen af Idun, Stockholm, erhålles inom Sverige portofritt:

Idun 1892	2:—
Idun 1893 (nr 1 felas)	2:—
Idun 1904 (med julnumret)	3:—
Idun 1906 (utan julnummer, nr 25 o. 52 felas)	3:50
Idun 1907 (med julnumret)	4:—
Idun 1908 (med julnumret)	4:50
Idun 1909 (med julnumret)	5:—
Idun 1910 (med julnumret)	6:50

Iduns julnummer 1894	0:20
Iduns julnummer 1898	0:20
Iduns julnummer 1901	0:25
Iduns julnummer 1904	0:30
Iduns julnummer 1905	0:30
Iduns julnummer 1908	0:50
Iduns julnummer 1909	0:75
Iduns julnummer 1910	1:—

LÄS!

En novell af
LUDVIG NORDSTRÖM.

nen. Där ljödo pianon, där gnisslade fioler, där sprungo smutsiga italiapojkar och bjödo ut sig som modell; där slogs om nätterna och kysstes i trappor och korridorer; där hördes gråt och skratt och sång genom de tunna väggarna, genom takfönstret tittade stjärnor ner som genom ett fartygsskylight; och där bodde Anselmus i en ateljé, kvinnan i en annan.

Hvilket lif! Det var böljor af ovisshet, kanske af brott, ofta af nöd, svält, förtviflan, af gåtor och dunkel, som vaggade kring dessa hundratals människor från alla luftstreck, i alla åldrar; och huset knastrade som en myrstack. Där älskades! Där var knifven framme och revolvern, bredvid rosen och violetten; och där läste man i flammiga ögon tvärs genom trappors och korridorers dunkel tydligt som i vilda kattors.

Där var nu Anselmus' historia en af de många.

Det får gå! tänkte han. Det måste löpa linan ut!

Allt glömdes för detta enda. Dammet låg tjockt på hans möbler, det kaflade ihop sig på golfvets mångfärgade halmmatta, spindelnätet vaggade för luftdraget, kölden stod som en blåst från de stora nakna fönstren, och det var, som en ande bebott rummet och rifvit det från den verklige besittaren.

Hösten kom med regn och kyla; ute på bulevarden hvirflade de svarta bladen, dimman sjönk öfver gatorna, människor i paltor sprungo i dimman, medan förbibusande automobiler blänkte till, och aflägsset mullrade Paris, och kyrkklockor tonade ur röken som skeppsklockor om natten. Och nu hatade Anselmus och kvinnan hvarann, men de voro som fastkedjade och kunde ej komma loss. Då stod dem fasan uppåt halsen. Anselmus, hur lugn han var, hur föga han hade att förlora, höll i kvinnans arm, och båda skakade af köld.

»Glöm, att vi ha sagt alla dessa hårda ord till hvarann!» sade han. »Glöm allt ondt, nu kommer ju kylan igen och natten. Vi kunna inte vara ensamma.»

Och hon:

»Hur skall detta sluta? Jag kan inte lefva längre. Jag skjuter mig. Jag skjuter oss båda. Jag kommer att döda dig.»

»Ja, ja,» sade han, »men inte i kväll.»

»Åh!» klagade hon. »Mina krafter äro slut.»

Hon bleknade och vacklade och andades med möda; så kommo de hem. Efter en hel dags irrfärder; efter att ha stått på muséer framför gamla mästerverk och hånat och hatat och stuktit hvarann, till dess att de flytt bort och tårarna runnit, och de köpt violer och slutit fred; en half timmes hvila, medan reservoarerna fylldes.

Men när ändtligen det försonande mörkret fallit, hade de tryckt sig uppefter hvarann, smugit in i ett litet hål och ätit sig mätta. Sökt hvarann med foten; ögonen hade tändts som nattlykto; och de hade glidit ut och hem. Under strömmande regn.

Men en natt sade Anselmus:

»Det är slut, jag reser!»

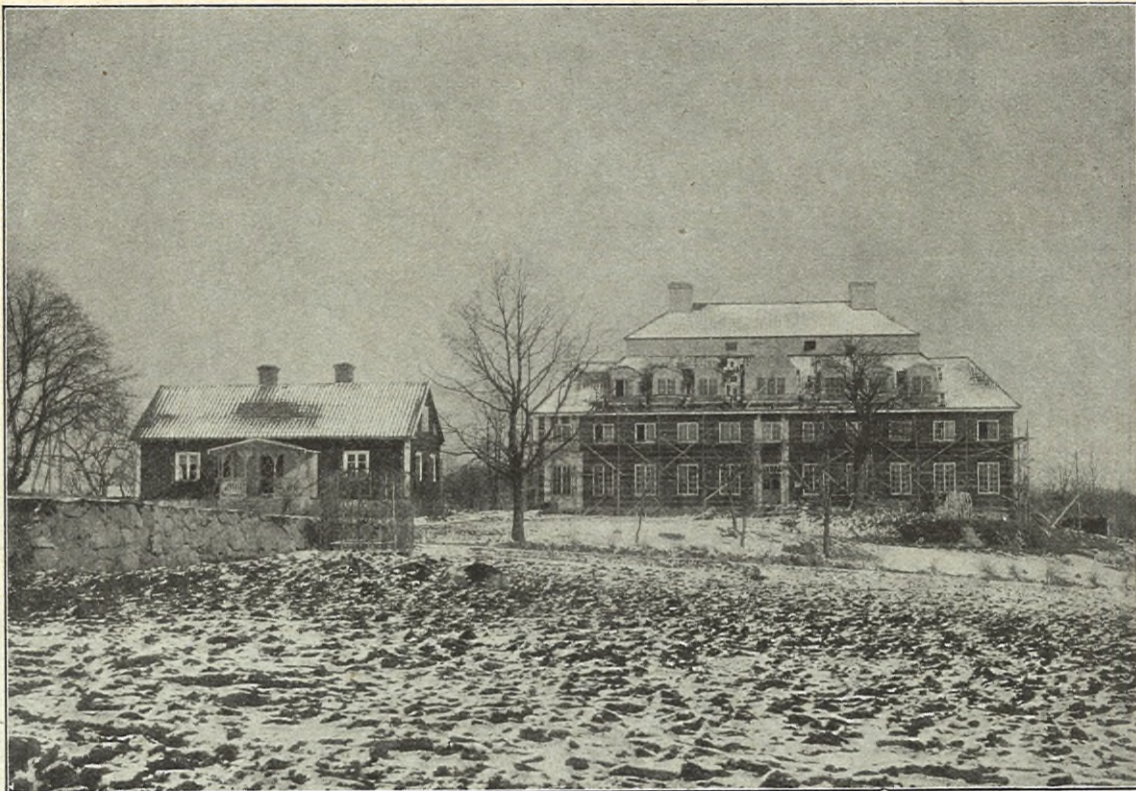
»Hvart?» sade hon.

»Jag vet inte,» svarade han.

Hon gaf honom en nål med röda stenar.

»Ett minne!» mumlade hon; och så gråto de; regnet slog mot fönstret, och genom vägen hördes en kvinnas fnitter och skrik, som om hon blifvit kittlad.

Ja!

FREDRIKA BREMER-FÖRBUNDETS landthushållningsskola vid Rimforsa nedbrann som bekant i fjol våras. Den är nu återuppbyggd på samma ställe och vår bild visar den ståtliga hufvudbyggnaden jämte småbrukarhemmet, som räddades undan branden. Skolan är uppförd af trä i tvenne våningar samt källarvåning af sten, i hvilken ligga ekonomirum, badrum o. s. v. I bottenvåningen ligga läro- och slöjdsalar, matsalar och expeditjonsrum, i de öfriga bostadsrum för lärarinnor och elever. Ny kurs tager sin början å skolan den 1 april. Ad. Stahre foto.

Kan det väckas en hemskare tanke i en mans hjärna, en hemskare känsla i hans hjärta, än att han börjar gå under genom en kvinna? Hans leder lossna, hans muskler mjukas upp, hans kraft förslappas, hans syn förvirras, så att yttervärlden blir en oredig massa, hans tankar bli lama och lytta, hans enda sensation förskräckelse, hans enda åstundan att få sofva och glömma.

Förskräckelsen står honom om tänderna, han tuggar den som en kåda, han glömmer aldrig dess bittra smak; det samlar sig något oemotståndligt drifvande kring hjärtat. Det sista han har kvar af sitt gamla jag uppkallar honom till revolt. Gör hvad du vill, men rädda din själ, rädda ditt lif! Rädda dig från undergång, och genast!

Men hvad säger den gamle kloke La Rochefoucauld? »On a bien de la peine à rompre, quand on ne s'aime plus!»

Nej, Anselmus kunde inte bryta. Det var med honom, som det förmodligen är med de flesta andra människor. Han väntade på detta inre afgörande, som kommer man vet inte hur, man vet inte hvarifrån; och medan allt arbetade inom honom, medan dessa hemlighetsfulla väsen debatterade dygn efter dygn i hans hjärta, för slutna dörrar, dref han omkring och frös och led och tänkte på kvinnan, som ju i grund och botten var den vänligaste i världen, men som genom sin tillfälliga ställning blifvit den mest fruktansvärda.

En dag släpade han sig långt bort till ett ödsligt kvarter och gick in i ett smutsigt hotell vid en dold gata; där bodde en musiker. Musikern spelade för honom, och Anselmus rullade sig i filtarna på sängen, ty han skakade af frossa. Då kom en liten svartögd flicka; och när det var kväll, följde han den lilla barhufvade tösen genom gatorna, lyfte henne i sista minuten undan två stegrande hästar och släppte henne i ett gatukors. Med glada kamrater tillbragte han natten — själf dyster — högt uppe på Montmartre; och nedanför låg det fjälliga vidundret Paris i brandrök, och hvart fjäll tindrade och sken.

Så blef han fri! Så neutraliserade den ena kvinnan den andras gift; hans hjärta öppnade sig, det enkla och klara beslutet steg fram. Hvad allt i själfva verket var lätt och naturligt!

Men kvinnan låg i feber, när han kom hem. Hade hon känt, hvad som passerat? Det tviflade han inte på. Han vakade och vårdade henne, packade sen sin koffert; och morgonen kom, tyst, iskill och solig.

När nu dagen belyste kvinnan, såg Anselmus, att hon blifvit en helt annan. Hennes ansikte hade smålt ihop, och ögonen voro rädda som på ett barn. Han rös, när han såg detta ansikte.

Den! tänkte han. Hon! Hon har gjort mig halft vansinnig af smärta och . . . Detta är en dröm!

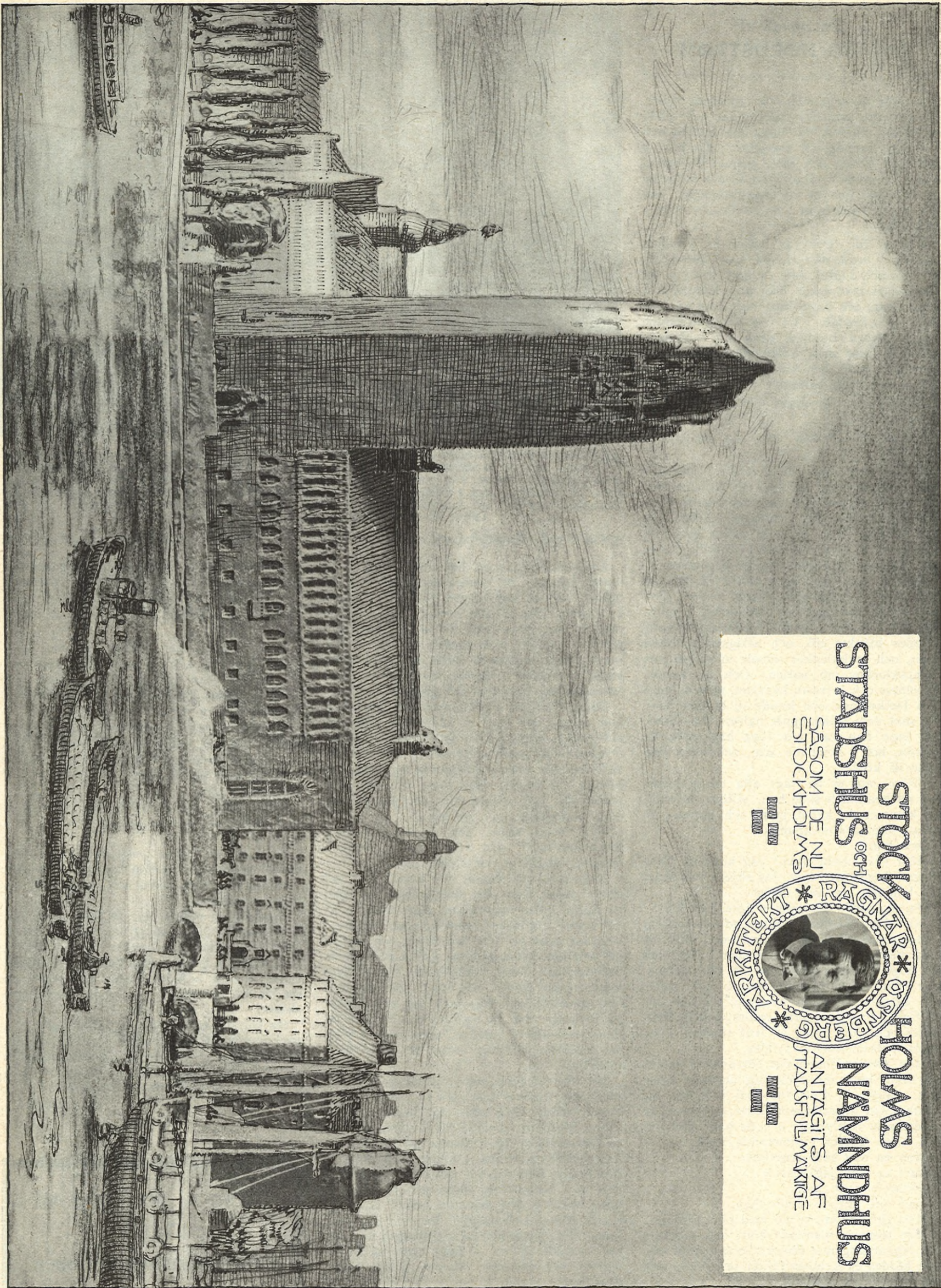
Så skildes de. Han kysste henne motvilligt på kinden och gick sedan hastigt; ute regnade det tvärs genom solen, och i rymden fladdrade metallsken.

»Raska på!» ropade han åt kusken; ty därborta låg kvinnan i sin grotta som en bläckfisk, och sugarmarne sträcktes efter honom, genom regn och sol — men han var fri, fri, fri! Finns det en ljufvare känsla på jorden än att bli fri en kvinna, som man inte längre älskar?

Så köpte han biljett, så polletterade han packningen, så installerade han sig i kupén, så hvisslade tåget — så flydde Anselmus uttröttad från Paris; det var den febersjuka kvinnan — bläckfisken. Och han var fri!

(Forts.)

Glöm ej att i god tid
förnya
Kvartalsprenumerationen.

STOCKHOLM
STADSHUS OCH
 SÄSON DE NU
 STOCKHOLMS
 III III
 III III

 * RÄGNA *
HOLMS
NÄMNDHUS
 ANTAGITS AF
 STADSFULMÄKTIGE
 III III
 III III

I NEDANSTÄENDE artikel redogöres för ett i sitt slag enastående hem för frigifna af lösdrifvartyp, beläget i Vemdalen i Norrland. Hemmet i fråga, som anlagts af säll-

I POESI och prosa, i tal och skrift har mycket vackert talats om landet i norr, sagolandet med de obegränsade möjligheterna, och i mångt svenskt bröst har lefvat ett stort och stolt hopp om, att landet där i norr är guldlandet, morgonlandet, där solen skall gå upp öfver en strålande skön dag för allt

skapet för kristlig social nykterhetsverksamhet, gör just nu anspråk på intresse, emedan kunglig proposition föreligger vid årets riksdag om statsanslag till detsamma.

Betydelsen af ett sådant företag är påtaglig — liktydig med tillvaratagande och räddande af människomaterial, som är på väg mot andlig och kroppslig ruin, vare sig vi tänka på f. d. straffångar och villkorligt frigifna, hvilka i oerhörd utsträckning, i brist på arbete och kroppsligt försvagade, återfalla

Floda Kolonier

FLODASTUGAN

VY FRÅN VEMDALEN

drömmer om minskade skatter, om en export, som öfverstiger importen och om jord åt alla jordhungerande. Men sagolandet hägrar ännu i fjärran.

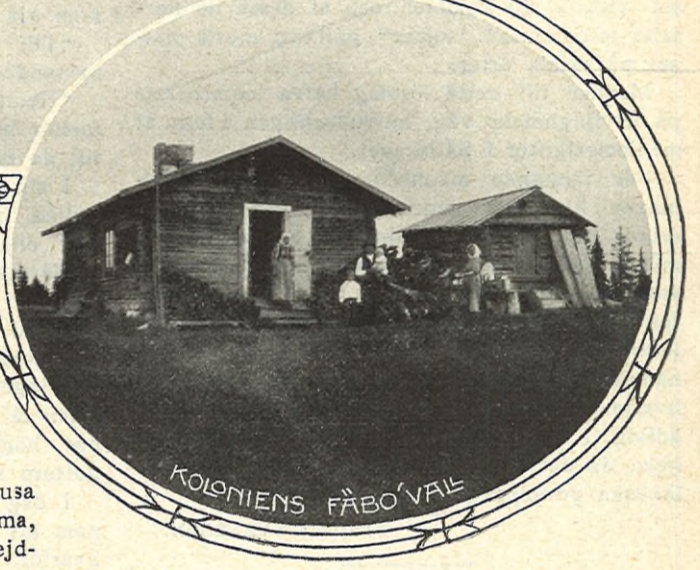
Ännu vandrar malmen oförädlad ur landet, ännu brusa vattenfallen sagor från fordomtima, ännu dansa timmerstockarne hejdöst utför älvarne, ännu slumra myrarna i tusenårssömn, drömmande

om den dag, då ur deras famn mäktiga foder-skördar skola drifvas fram.

Rikt är Norrland på myrar — och goda myrar. Och Härjedalen är väl myrarnas land par préférence. Endast Vemdalens församling äger 5 kvadratmil myrmark. Ändock köpa bönderna dyrt hö från andra trakter i stället för att odla upp sina myrar, visserligen ej så godartade som t. ex. Jämtlands, men dock till stor del väl värda odling.

Och hvarför? Jo, dels saknas kapital, dels äfven kunskap i mosskultur. Och så ligga de där, myrmarkerna, väntande på dikesspaden och plogen, väntande att se kraftiga armar och starka nyodlarviljor i verksamhet. Huru skall detta ske? Hvar äro männen, som skola göra't?

Sedan några få år existerar "Sällskapet för kristlig social nykterhetsverksamhet" (S. K. S. N.), en samling präster och lekmän, som vilja göra något för fosterlandet. Detta sällskap vill lägga nya odlingsvidder af svensk mark under plogen med begagnande af armar, som eljes sannolikt ej skulle komma till någon användning vare sig för eget eller fosterlandets väl. Målet är sålunda att grunda nya hem på ny svensk mark och befolka den med individer, som på ett eller annat sätt lidit skeppsbrott, speciellt villkorligt frigifna af lösdrifvartyp. I Vemdalen har en myr, Floda I, inköpts för att vara en utgångspunkt för arbetet. Här har nu anlagts en kolonistskola, som skall för de upptagna vara ett hem, där de, fjärran från kultur och onatur, uppfostras till män, i stånd att gå därifrån, skickliga att grunda sig ett eget hem.

KOLONIENS FÄBOVÄL

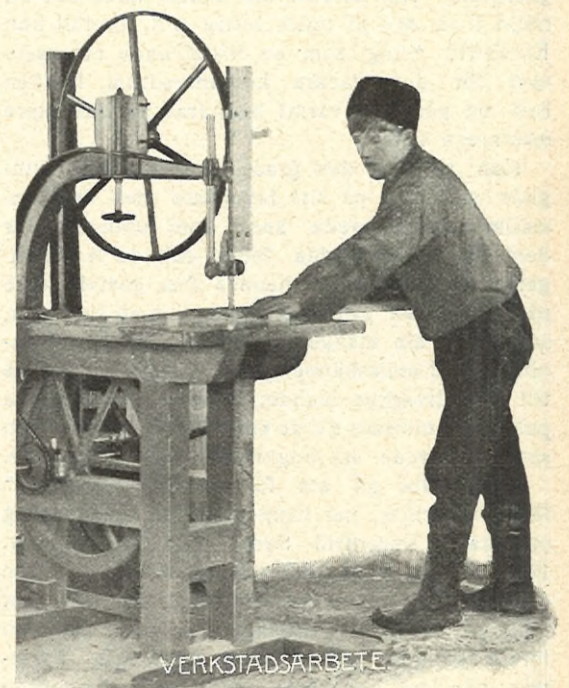
i brott, eller på lösdrifvarne, som enligt beräkning till ett antal af ca 20,000 lefva parasiternas lif i vårt samhälle.

Jag öfverlämnar åt hrr nationalekonomer att beräkna, huru många tusen hektar ny odlingsjord, som af dessa armar kunde upparbetas, huru många tusenden, som härigenom skulle beredas tillfälle att på egen torfva vinna en blygsam, men dock möjlig existens och såme-

Sveriges land. Denna dag skall få skåda de brusande forsarnas skum fjättradt och deras kraft tillgodogjord, malmbergens skatter förädlade, lämnande inom landet mycket guld, som nu vandrar ut, skogarnas växande rikedomar rationellt och ekonomiskt tillgodogjorda, de väldiga myrvidderna odlade, födande människor och djur i trefna, rödmenade småbrukarstugor. Detta är landet, dit man skådar in, då man

KILINGARNE VÄDRAS

VERKSTADSARBETE

delst räddas åt den med samhällets säkra bestånd helt visst fast förknippade bofasta landbefolkningen.

Det, som utgör den bärande tanken i Flodakoloniens arbete, och som skiljer denna koloni på ett fördelaktigt sätt från exempelvis de tyska kolonierna för lösdrivare är — hemtanken. Planen är denna. Kolonisterna upptas vid Sällskapets kolonigårdar till ett antal af cirka 15 st. vid hvarje. Dessa kolonigårdar skola hvar och en ha sitt särskilda jordbruk och så mycket som möjligt likna en bondgård. Lifvet vid kolonien skall sålunda i möjligaste mån bli hemlif. Allt, som kan ge smak af anstalt eller kasern bannlyses.

När så, genom såväl praktisk som teoretisk undervisning, skyddslingen kan anses mogen att sättas ned på en egen torfva som fri och själfständig jordbrukare, söker man öppna möjlighet härtill. Till den ändan umgås man med planer att bilda en egen egnahemsförening, till hvars kassa kolonisterna af sina besparingar skola lämna viss procent.

Arbetet har pågått sedan 1908 under ledning af initiativtagaren pastor E. E:son Hammar. Öfver 30 skyddslingar ha under denna tid vistats vid kolonien och af dessa ha flertalet efter slutad "sejour" gått att motta platser på skilda orter.

Medlen till detta företag hafva hoparbetats på frivillighetens väg, hufvudsakligen i form af medlemsavgifter i Sällskapet.

För tänkande människor står nog den sanningen klar, att jämsides med vår tids stortartade kulturella utveckling går ett förfall, som måste anses allvarligt hota folkens hälsa. I storindustriens jordmån har denna planta vuxit fram, som vi benämna det alkoholiserade proletariatet, och hvilket just är föremål för nu nämnda räddningsarbete. Måste icke därför hvarje företag, som inriktas på målet: rasförädling, i en tid som vår hälsas med glädje, helst då det inriktas efter så sunda och fosterländska principer som Flodakoloniens?

SIGURD SVENSSON.

Ett godt skämt.

Novellett från 1850-talet af **Hanna Lundholm.**

(Forts. o. slut.)

MÄSTARENS GENI hade den gången med ens för honom omgestaltat Psyke till någonting ännu finare och skärare än den typ, som hans fantasi tillskapat åt sig i öfverensstämmelse med de mytologiska studierna under gossåren. När direktörens dotter fladdrade in, höljd i en sky af mjuk luftig tyll, företöll hon Ehrenfrid Skog som en lifslevande representant för den vackra konstnärsdröm, hvilken han en gång så varmt beundrat på den store mästarens tafla.

Han njöt af den grace, hvarmed hon svingade sig upp på sitt favoritsto med brodernstallmästarens breda hand som underlag för den lilla sidenklädda foten, och de lätt gungande rörelserna af hennes fina gestalt uppe på hästryggen påminde honom om en hvit lilja, som böjer sin stängel för vindens lättaste smekning. Med omisskännelig glädje lade han märke till det allvarliga leende, hvarmed hon hälsade publiken i motsats till de andra uppträdande, som aldrig sparade på bugningar och slängkyssar.

"De hålla på att förälska sig båda två," tänkte Martina, när hennes öga på samma gång omfattade Ehrenfrid Skog och Per Halling. Den senares distraktioner, som lågo i öppen dag, oroade henne, märkvärdigt nog, icke det minsta. Martina skrattade lätt till, när hon första gången gjorde denna upptäckt. I vintras, när han var borta, hade hon ju hvarken sörjt eller längtat, hvarför skulle hon då nu

känna afund? Svartsjuka var ett ord, om hvilket den unga Martina saknade hvarje begrepp.

Nej, hon kände ingen afund mot den vackra konstberiderskan, som drog åt sig hennes väns blickar, och som gjorde figuré på hästryggen så smidigt och lätt.

Ehrenfrid Skog skulle antagligen begraft sin Psykefantasi i djupet af sitt hjärta, om inte några råa ord, yttrade af en bodbetjänt, som hade sin plats på bänken bakom, en afton uppskakad honom som ett förolämpande slag midt i ansiktet.

"Var det på detta sätt som många, ja, kanske allesamman sågo på hans idol?"

Han lämnade sin plats och gick ned mot hafsbukten, där månstrimman lekte på den mörkblå vågytan. Här kom han till full insikt om, att han var förälskad på allvar.

*

Medlemmarna af "kavalkaden", den stab af uppvaktande bland stadens lejon, som regelmässigt slöt sig till direktören och hans dotter, när dessa togo sin dagliga promenadridt, voro en förmiddag mangrant samlade utanför det tråskjul, som förhryts till stall, när brefbäraren kom dit med en postförsändelse.

"Till min dotter," sade direktören med ett menande leende och bröt förseglingen:

"Hennes bref gå alltid genom mina händer," fortfor han, hänvändande sig med myndig min till de närvarande.

I sin ägo hade han numera en hel samling dylika bref, som konfiskerats i rätten tid. I mer eller mindre svulstiga ordalag innehöllo de försäkringar om den varmaste beundran och en och annan gång äfven om den djupaste vördnad, men när det gällde dottern var cirkusmatadorens ärelystnad gränslös. Han drömde om ingenting mindre än att en gång i framtiden få lämna dessa bref som troféer åt hennes högvälborehet. Till dess vaktade han dottern som en dyrbar skatt.

I dag föll det sig emellertid svårt för honom att reda sig med det främmande språket, hvarför han skrattande kastade brefvet öfver till grosshandlare Lind. Med parodisk sentimentalitet läste denne upp de rader, som Ehrenfrid Skog, efter att hafva skrivit och förkastat i oändlighet, slutligen ansett värda att afsändas. Tonen i brefvet var emellertid så äkta, så oförfalskadt varm, att ingen under de första minuterna kände sig böjd för att gifva signal till löje och spe. Per Halling, den kände skämtaren, tog slutligen saken om hand, och då var man genast inne i den rätta stämningen.

På väg till triumferna i hufvudstaden hade cirkus Blumenthal hedrat detta lilla näste, emedan det låg så godt som i vägen. Att någon där skulle våga anhålla om hans dotters hand, föreföll direktören som en af de mest absurda tilldragelserna i hans skiftesrika lefnad. Han ansåg det nästan som en förolämpning, men han höll god min och instämde bullersamt i skrattkören. Grosshandlar Lind kunde inte värja sig för svartsjuka. Ehrenfrid Skog var ju förmögen, för ingen del i saknad af andra yttre företräden, och den som saken närmast gällde, direktörens dotter, hade ännu icke blifvit tillfrågad. Han sväfvade i menlös okunnighet om faderns högtflygande planer, samt om dennes vana att aldrig i dylika fall meddela sig med sin dotter. "En grundlig kväsning är här på sin plats," sade grosshandlaren och föreslog hur man borde gå till väga. Per Halling var något betänksam och detta gjorde äfven de andra betänksamma, men han lugnade slutligen sitt samvete med, att han endast hade Ehrenfrids bästa för ögonen. Som läkare trodde han sig veta, att kraftiga kurer göra god verkan i somliga sjukdomar, och detta gjorde slag i saken, det hela var ju dessutom endast att betrakta som ett godt skämt.

Ingen kunde med bestämdhet säga, hvarifrån ryktet härledde sig, men redan dagen därpå hade tungorna i staden tagit hand om Ehrenfrid Skogs misslyckade frieri. Man visste med säkerhet, att den lilla nätta korgen, som blifvit honom tillsänd, var inköpt i broderiäffären vid torget, och asken med den latinska inskriften var stämplad med en klufven örn, det märke, som kännetecknade apoteket vid Storgatan. Inskriften lärde sig alla utantill, äfven de, som inte förstodo ett ord latin, och i öfversättning slog den synnerligen an på bodbetjänter samt uppsasserskorna på teaterkällaren och stadshotellet.

"Kylande pulver att svalka den heta kärleken". Det var kvickt, det var humoristiskt!

Det fanns visserligen röster, som talade emot denna uppfattning, men de drunknade nästan helt och hållet i skrattböljan. Ingången till cirkustältet belägrades af de lyckliga, som erhållit biljetter — den kvällen kunde ingen komma tillräckligt tidigt. Man tittade på hvarandra, nickade och hviskade, smålog och storskrattade ända tills man med häpnad såg Ehrenfrid Skog träda in och lugnt taga i besittning sin vanliga plats vid Per Hallings sida.

Bägaren med det gift, som afsätter bitterhet och misstänksamhet i människornas sinnen, hade bräddad till randen tvingats på Ehrenfrid Skog, och verkan därpå var också mera förödande än i de fall, där förgiftningsprocessen fortgår långsammare och mera normalt. På några få timmar hade han lärt hvad det vill säga att hata. Hans instinkt lämnade honom emellertid i okunighet om, hvem hans hat företrädesvis borde drabba — han visste endast, att han var förädd — därför skulle han velat trampa på dessa ansikten, som omgäfvade honom, ty i dem alla tyckte han sig se löjet ligga på lur, och han kände ett vildt begär efter att blända alla dessa ögon, som förstulet sökte sig väg mot den plats, där han satt. Denna kväll dömdes af honom en för alla och alla för en. När cirkusdirektörens vackra dotter utförde sina vågstycken, såg han med skärpt iakttagelseförmåga, att hon var rädd, och han föreställde sig lifligt den fruktan hon hyste för att hennes ansikte, hennes välformade lemmar, de medel, hvarmed hon förstod att dåra och intaga, skulle komma till skada genom bristande påpasslighet från hennes egen sida. Förut hade han känt sig förvissad om, att det stränga allvaret i hennes drag, den djupa blicken i hennes mörka ögon, skvallrade om en själ, hvilken tagit afstånd från allt, som var lumpet och smått. Psyke hade förlorat sina vingar och låg ned-sölad i stoftet.

När Ehrenfrid lämnade cirkustältet efter föreställningens slut, höll han sig ett godt stycke framför alla de öfriga. Han upphann emellertid af byggmästare Mandal, som en smekning af Martinas mjuka lilla hand eggat till att söka uttala några tröstens och deltagandets ord. Men den kalla, fientliga blicken i de ögon, som mätte honom från hjässa till fot, kom honom att helt och hållet tappa hufvudet, och han framstammade i sin förvirring en ursäkt därför att han störde. Anledningen var en fråga, som han hade att framställa. Han önskade få veta, hvad som menades med illitterat.

"Det beror på, hur man tar det," svarade Ehrenfrid med ett hänfullt leende. "Jag har hört sägas, att i enstaka fall menas därmed en person, som icke är vuxen den uppgift, han åtagit sig."

*

Denna natt sof Ehrenfrid Skog godt och tungt — det trots han vågat visa kändes nämligen för honom själf som en upprättelse. Nästa morgon steg han tidigt upp och var färdigklädd, när lilla Emma, hans 14-åriga uppsasserska, knackade på hans dörr. Flickan var redan familjeför-sörjerska; efter sin döda mor hade hon af

De svenska barnen till Sverige.

gunst och nåd fått öfvertaga några af de ställen, där denna hjälpt till med städning och allehanda gröfre göromål. Redan dagen förut hade Ehrenfrid i flickans förlägna ansikte läst, att äfven hon visste besked. Nu stod hon framför honom blygt fingrande på ett halsband af blåa glaspärlor, som han en gång skänkt henne och som var den enda prydnad hon ägde.

"Jag har hämtat vatten från källan vid skogsbrynet," sade hon och ställde ifrån sig en immig karaff. "Jag trodde att magistern skulle tycka om att få riktigt godt och friskt vatten."

"Tack, lilla Emma," sade Ehrenfrid och grep efter barnets magra hand.

En stund såg han stillatigande på, medan hon skötte sina sysslor, sedan satte han sig vid skrifbordet och nedkastade några rader på ett pappersark, som han slutligen hopvek och omsorgsfullt förseglade.

"Det är postdag i dag," sade han till Emma, "skulle du vilja gå med detta bref, innan postiljonen ger signal till afresa."

Efter att hafva erhållit ett jakande svar, gaf han vika för ett oemotståndligt begär att tala ut med någon, om det så endast vore med denna halfvuxna, obildade flicka.

"Har du någonsin varit riktigt olycklig, lilla Emma," frågade han.

"Ja," gaf hon till svar, "när far druckit mer än vanligt och vi haft ondt om mat."

"Jaså, då var du så olycklig," sade Ehrenfrid medlidamt. "Jag far nu snart ut i vida världen," fortfor han. "Egentligen borde jag taga dig med — här är inte rätta platsen för dem som äro ömtåliga och ömsinta."

"Men hur skulle det då gå med far och syskonen," svarade flickan.

"Rätt så, lilla Emma! Läg ditt hjärta som fotapall att trampa på," sade Ehrenfrid hårdt. När han mötte barnets frågande blick, fortfor han, under det han ur plånboken tog fram några sedlar: "Här skall du nu få någonting, som för en lång tid befriar dig från hvad du kallar olycka. Men göm pengarna väl. Far får inte taga hand om dem. Och så farväl, lilla Emma, och glöm inte att lämna brefvet på posten!"

Flickan tackade och neg djupt, innan hon begaf sig i väg. När hon vändt vid närmaste gathörn, såg hon, att brefvet var adresserat till kaptenen på briggen Carl Martin, samt att adressorten var den några mil åt söder belägna stora sjöstad.

Morgonen därpå varseblef Ehrenfrid genom sin marinkikare ett fartyg, som för fulla segel närmade sig den långsträcka hafsbukten, vid hvilken den lilla staden var belägen. Det var mycket tidigt på morgonen, och gatorna hade varit tomma, när han med en nattsäck i handen begaf sig ned till båtbyggnaden. Nu lösgjorde han en liten julle, som tillhörde honom, och rodde ut för att möta briggen, hvilken varit ett af hans aflidne fars skeppsredaren Peter Skogs bästa fartyg. Snart lade han till vid briggens långsida och tjänstvilliga händer hjälpte honom upp på däck, hvarefter julen hissades öfver relingen. Han hade all möda att undertrycka ett hämnderop, när han allt mer och mer aflägsnade sig från den lilla staden, som fridfull och solbelyst, kransad af skogsdungar och gröna kullar, omslöt hafsbukten i en vid halfcirkel.

Under midsommardansen kring majstången föll det sig lägligt för Per Halling att i ordalag, som ej kunde missförstås, anhålla om den vackra Martinas hjärta och hand. Men hon, som fått reda på hvilken roll han spelat i Ehrenfrid Skogs kärlekshistoria, afböjde äran med ett skadeglåd leende, och de förebråelser han fann sig föranlåten att göra henne, besvarade hon endast med ett klingande skratt. Då blef han ond på allvar och lämnade henne med en föraktfull blick.

VÅRA TALRIKA berlinersvenskar — ty de utgöra numera en hel koloni — kunna lika litet som andra af våra utvandrade landsmän slita alla band, som länka dem vid hemlandet, om också haf ligga mellan dem och deras fädernebygd.

Men vi, som stannat hemma, böra jämväl i vår tur hjälpa till att hålla utomlandssvenskarnes fosterlandskänsla vid lif. När de sträcka sina händer mot oss, böra vi icke vara sena att sträcka våra mot dem.

Dessa rader vilja närmast rikta uppmärksamheten på barnen inom den svenska kolonien i Berlin, hvilka nu, när våren och sommaren nalkas, börja längta att få göra en ferieresa hit upp. Orsaken till denna de svenska berlinerbarnens önskan om en svensk sommartrip ligger några år tillbaka i tiden.

Då öppnades nämligen en svensk skola för de till ett hundratal uppgående barnen af svenska föräldrar i den tyska rikshufvudstaden, hvilka dittills endast gått i tysk skola och kände litet eller intet om Sverige. Undervisningen bestod dock ej af den vanliga läxläsningen — den hade barnen nog af i de tyska skolorna — utan man anordnade hemtrefliga timmar, där lärarinnan, fru Ragnhild Modin-Ringström, som en mor för sina små satt och berättade om Sveriges land och folk och dess historia, lekte svenska lekar och sjöng svenska sånger med de unga. Samtidigt lärde de sig svenska språket. Lekintresset bar upp kunskapsintresset. Men det gällde också att barnen med egna ögon skulle få se Sverige, stå på dess mark och ha någon uppfriskande och minnesrik tid där att blicka tillbaka på, för att de skulle bli hjärtebundna vid landet i norr.

Däraf uppkom idén att anordna sommarresor för dem hem till Sverige. Under de tre föregående somrarna har man sålunda kunnat hemsända respektive 7, 22 och 32 barn. Förra året gingo barnens samtliga resor till en kostnad af omkring 1,200 mark eller något öfver 1,000 kronor. Barnens glädje öfver dessa färder ger ett klart vittnesbörd om att de mer än något annat bidraga till att väcka svenskheten till lif hos de unga berlinerkolonisterna. Men för att idén äfven skall kunna fullföljas innevarande sommar behöfvas pengar i den tömda kassan och man vädjar därför till svenskarne här hemma om handräckning.

Att denna vädjan ej skall förklinga ohörd är vår fasta tro, då vi nu föra den ut bland vår läsekrets. Syftet: att återvinna svensk ungdom åt Sverige talar för sig själft. De som godhetsfullt vilja hopsamla medel härtill, kunna erhålla *insamlingskort*, om rekvisition med bifogadt 5-öres frimärke insändes till någon af nedannämnda personer: *Fröken Marfa Lilliehöök, Styrmansgatan 45, fröken Elisabeth Zethelius, Sturegatan 17 och grefvinnan Carola Wachtmeister, f. von Eckerman, Karlavägen 41, alla i Stockholm.*

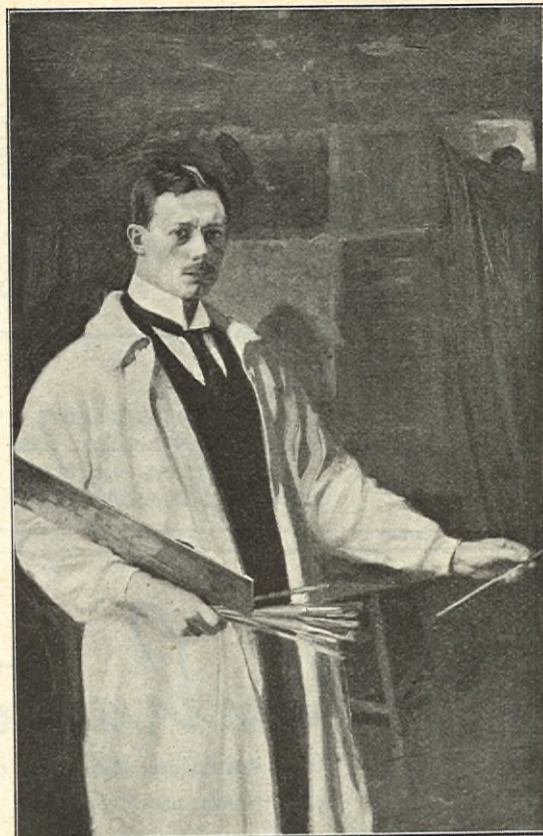
Men det som skall göras, bör ske snart.

SVENSKA BARN
ÅT SVERIGE.

Insamlingskort.

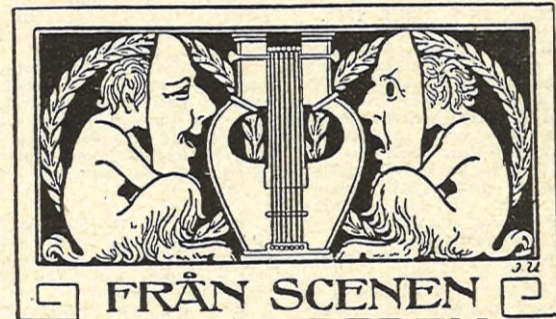
Stick ett hål i hvarje ruta och betala 10 öre för hvarje ruta som genomstickes.

JONAS ÅKESSON: SJÄLFPORTRÄTT.

Två utställningar.

JONAS ÅKESSON, en ung skåning, utställer i Konstnärshuset och har en del flott och elegant målade porträtt af skånsk aristokrati. En annan konstnär, Albert Petri, visar i en lokal Regeringsgatan 19 -21 ett antal med omsorg och kärlek studerade landskap, Sörmlandsmotiv, som väl förtjäna att uppmärksammas.

EN UNG DAM, fröken Kerstin Runbäck, gaf vid sin pianokonsert i Vetenskapsakademien prof på ett energiskt temperament och en stor teknisk säkerhet. Hon har senast studerat för Dohnányi i Berlin och hennes program upptog bland annat Schumanns Carnaval, hvilken väldiga pianopjäns hon spelade med bravur. Den uttryckets mognad, som ännu af lätt förklarliga skäl brister henne, kommer hon helt säkert att småningom uppnå, så allvarligt hängifven sin konst som hon tyckes vara.

Herr Nils Svanfelt, den unge barytonisten, är förvisso en sångare, som kommer att göra sig mycket bemärkt. Hans nyligen gifna konsert med en rad intressanta sånger af Sjögren, Beckman, Rangström, Söderman och åtskilliga tyskar och fransmän satte honom i tillfälle att visa sina såväl vokala som dramatiska resurser, och dessa äro ej små. Om ej alla tecken missvisa finnes hos honom material till en operasångare åtskilligt öfver vanligt mått.

Sveriges mest kände orgelspelare, direktör Albert Lindström, gaf nyligen en kyrkokonsert till firandet af sin 40-åriga verksamhet som organist. Man kan godt säga, att han under årens lopp blifvit ett med sitt instrument, ty det har ej längre några hemligheter för honom och han är den oinskränkte härskaren öfver alla dess stämmor. Konserten med dess fuga af Bach, Thema af Neruda och sonat af Guilmannt kännetecknades också genom en fulländning i spelet, som äfven gjorde lekmannen öfvertygad att det var en mästare som skötte orgeln.

O. D.-körens båda vårkonsorter, den ena i Östermalmskyrkan, den andra i Musikaliska akademien, blefvo i ordets bästa mening glänsande och en seger för director musices Hugo Alfvéns såväl kompositoriska talang som ypperliga dirigentegenskaper.

På Oscarsteatern har en ung wienare Herbert Marischka gästspelat i "Julia" och "Glada änkan" och gjort furore med sitt temperamentsfulla spel och sin friskt klingande sång.

Wettergren's
BARN-KONFEKTION.

BÄSTA SMITT-
OMSÖRSFULASTE ARBETE.
PRIMA TYGER & TILBEHÖR.
ERHÅLLAS I DE FIESTA
BARNBEKÄNDTADSÄFFÄRER I RIKET.

Hafre-Gryn och Hafre-Mjöl

Gyllenhammar

Gif barn den bästa näring och de väx upp till friska människor.
Gif vuxna den bästa näring och de förbli friska till sena ålderdomen.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH ÖSTMAN.**
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.
FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 2-8 APRIL 1911.

SONDAG. Frukost: Smörgåsbord; Pannbiff med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te med hafrekäx. Middag: Kejsarsoppa; stekt hvitling med spenat; plommonspäckad svinkarré med ryska ärter och brynt potatis; jordgubbsglass med äkta mandeless.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgrot med mjölk; gratin på ansjovis; kaffe eller te. Middag: Köttkroetter med champinjonsås; rödvinsoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff à la Rydberg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med bruna böror; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt bräckkorf med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Oxstek som vildt med potatis och vinbärgel; kokta katrinplommon med gräde.

TORS DAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; stekt sill med gräde och lök samt potatis; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; beignet-soufflé med sylt.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt skinka med förlorade ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall oxstek som vildt (rester från onsdag) med potatiskroetter, saltgurka och lingon; kokt fruktputting med gräde.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; pytt i panna med rödbeter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Nasselkål II med äggkolor; stufvad gädda med potatis.

RECEPT:

Plommonspäckad svinkarré (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. karré med ben, 1/2 citron, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/4 tsk. ingefära, 1 hg. katrinplommon, 9 dcl. vatten, 1 msk. smör, 1/2 lit. buljong (1/2 lit. kokande vatten, 1/2 tsk. Liebig's köttextrakt (4 gr.), 1/2 tsk. salt).
Sås: 1 msk. smör, 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 tsk. soja, salt, socker.
Till garnering: 3 hg. katrinplommon, persilja.
Beredning: Det mesta fettet borttages på karrén och benet lossas till hälften med en spetsig knif. Den tvätas med en duk doppad i hett vatten, bultas lätt med en fuktig klappa och gnides med citronen tills denna afgifvit all sin saft.

Biff à la Rydberg (f. 3 pers.). 3 hg. biffkött, salt, hvitpeppar, 1 portug. lök, 1/2 lit. kokt, kall potatis, 4 msk. smör (80 gr.), 1 msk. finhackad persilja.
Beredning: Köttet torkas med en duk, urviden i hett vatten, skäres i små, jämna tärningar, hvilka kryddas, stekas bruna och möra i en del af smöret och uppläggas på midten af ett varmt serveringsfat. Löken hackas fint, stekes i smör i samma panna och lägges i en kran omkring köttet. Potatisen skäres i jämna tärningar, stekes i en panna för sig och lägges på sidorna om löken samt strös öfver med finhackad persilja. Litet brynt smör hälls öfver anrättningen, som serveras som frukosträtt.

Oxstek som vildt (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. innanlår eller fransyska, 1 hg. späck, 1/2 lit. ättika, 1 lit. vatten, 2 msk. smör eller flottyr, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1/2 lit. gräddmjölk.
Sås: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 1/2 msk. mjöl, köttjus, 1 tsk. soja.

Beredning: Köttet tvättas med en duk doppad i hett vatten, bultas väl och späckas i tätta rader med det i fina strimlor skurna späcket. Det nedlägges dagen innan det skall användas i en blandning af ättika och vatten, upptages och inklappas väl i en duk.
Mjölken kokas upp. Smöret brynes i en stekgröta, köttet nedlägges och brynes väl på alla sidor, hvarefter det kryddas och spädes med mjölken litet i sänder och får steka med tätt slutet lock omkr. 3 tim. Köttjusens silas och skummas och säsen beredes på vanligt sätt samt afsmakas med soja. Köttet skäres i tunna skifvor och öfvergutes med ett par msk. sä.

Beignet-soufflé (f. 6 pers.). 3 dcl. mjölk, 106 gr. smör, 2 tsk. socker, 106 gr. hvetemjöl, 3 ägg.
Beredning: Mjöl, smör och socker få koka upp, mjölet iröres varsamt under full kokning och massan arbetas tills den släpper pannan. Då den afsvalnat, tillsättes äggen, ett i sänder, under flitig rörning. Af massan formas små runda bullar, som läggas på väl rengjord och smord plåt och gräddas i ordinär ugnsvärme. De uppläggas på varmt fat och serveras med sylt.

Potatiskroetter (f. 6 pers.). 1 1/2 lit. potatis, vatten, salt, 80 gr. smör, 2 ägg, 1 dcl. tjock gräde, socker, salt.
Till panering: 2 ägg, 2 kkp. fint stötta skorpor.
Till kokning: 3/4 kg. flottyr.
Beredning: Potatisen sköljes, borstas och kokas. Den skalas, pressas genom purépress och blandas genast med det kalla smöret, äggulorna och grädden. Moset afsmakas med socker och salt och de till hårdt skumslagna äggvittorna nedskäras. Af massan formas små runda bullar, som läggs på väl rengjord och smord plåt och gräddas i ordinär ugnsvärme. De uppläggas på varmt fat och serveras med förlorade ägg.

Kokt fruktputting (f. 6 pers.). 2 kkp. socker, 4 msk. kokande vatten, 1 hg. torkade ringäpplen, 1/2 hg. torkade aprikoser, 1 hg. katrinplommon, 1 kkp. krossocker, 4 kkp. vatten, 4 ägg, 2 dcl. tjock gräde.
Beredning: Sockret brynes i en tackjärnsanna, spädes med det kokande vattnet och härmed beklädes en blockform. Äpplena, aprikoserna och katrinplommonen sköljas väl och läggs i blöt öfver matten i det vatten, hvaraf sockerlagen skall kokas. Af sockret och vattnet kokas en klar lag. Äpplena nedlägges i lagen och få koka tills de bli klara. Sist nedlägges katrinplommonen och få koka mjuka. När frukten är kall nedlägges den hvarfats i formen. Äggen och grädden vispas tillsammans och slås öfver frukten, hvarefter formen nedsättes i kokande vattenbad och puddingen får koka utan lock i ugnen 1/2 tim. uppstjälpes genast och serveras kall med vaniljsås eller vispad gräde.

Nasselkål II (för 6 pers.). 1 kvarts-burk konserverade nässlor, 2 msk. mjöl, 2 msk. smör (40 gr.), 1 1/2 lit. buljong, salt, socker, hvitpeppar.
Beredning: Nässlorna blandas väl med mjölet och fräses i smöret. Den kokande buljongen påspädes, litet i sänder och kålen får koka med tätt

Edert utseende är mycket beroende af tänderna. Dessa konserveras fullständigt vid bruk af

Oxygenol-Munvatten.
Detta verkar mekaniskt renande och antiseptiskt samt borttager absolut elak lukt.

N. Gardiner
Trädgardiner,
svenska
och ut-
ländska,
Tyllgardiner,

Ks
Allmogegardiner,
Stores,
Cretonner

största urval.
AKTIEBOLAGET
NORDISKA KOMPANIET,
STUREPLAN.

slutet lock omkring 1 tim. Soppan skummas väl, afsmakas med kryddorna och serveras med förlorade ägg.

Stufvad gädda (f. 6 pers.). 1,2 kg. gädda, 2 msk. salt, 1 tsk. ättika, 2 hg. smör, 2 msk. hvetemjöl, 1/4 tsk. hvitpeppar, 1/4 selleri, 2 små rödlökar, 6 msk. groft hackad persilja, 3 dcl. vatten, 1-2 äggulor.
Beredning: Gäddan rensas, sköljes väl och torkas på en duk samt fläkes. Skinn och ben borttagas noga och fisken ingidnes med ättika och salt samt får ligga omkr. 1 tim. En kastrull smörjes med 1/3 af smöret. Fisken skäres i bitar och vändes i mjölet samt nedlägges hvarfats i kastrullen. Mellan hvarje hvarf lägges litet peppar, det ansade och i tärningar skurna sellerier, den skalade och i skifvor skurna löken, persiljan samt resten af smöret. Sist tillsättes det kokande vattnet. Fisken får därefter koka med tätt slutet lock, tills den är färdig eller omkr. 20 min. Den uppläggas på karott, och de uppvispade äggulorna tillsätts i säsen, som därefter får sjuda under vispning och hälls öfver fisken.

Den tolfte och femtonde. Om man betecknar alfabetets bokstäver med siffrorna 1-28, blir summan af den första och sista bokstafven 9, summan af den andra och tolfte 28. Summan af den andra, femte och elfte siffran är 1 större än den tolfte siffran.
Lösning insändes undertecknad med namn och adress till Red. af Idun senast den 15 april 1911. A kuvertet bör angifvas pristäfling n:r 13.
De två första rätta lösningar, som vid den därefter verkställda granskningen påträffas, erhålla följande pris: 1sta pris: en försilfrad brosch eller också böcker — fritt val — till ett värde af 10 kronor. 2:dra pris: böcker till ett belopp af 5 kronor.

VECKANS PRISTÄFLING.
PRISTÄFLING N:R 13.
ETT ORDSPRÅK.

Ett ordspråk består af 18 bokstäver, af hvilka den första, tredje, sjätte, tionde, tolfte och sextonde äro vokaler; den första och andra vokalen såväl som den tredje, fjärde och sjätte äro lika. Af de öfriga bokstäfverna äro den andra och den elfte lika, äfvensom den sjunde, tionde och sjuttonde samt den åttonde, fjortonde och adertonde. I alfabetet följa efter hvarandra den sista och första bokstafven, liksom den andra och den femte samt

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 9.
EN BERÖMD SVENSK.
Per Henrik Ling, skald, den svenska gymnastikens skapare, född 1776 i Ljunga i Småland, död 1839 i Stockholm.
Vid den företagna granskningen af insända lösningar ha de två först påträffade rätta lösningarna lämnats af följande personer, hvilka alltså erhålla de utfästa priserna: Första priset: Herr Yngve Christiernsson, Hasselfors. Andra priset: Fr. Agnes Danielsson, Oskarshamn.

TIDSFÖRDRIF.
METAMORFOS.
Bychefen smyger med en röd ros. Af öfvanstående, rätt ordnadt fås ett bevingadt ord.
L. B.

Joh. Lundström & Co A.-B.
KUNGL. HOFLEYBRANTÖR.
PRIMA ANTHRACIT
HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETER

4 27	Skeppsbron 18	22 88
22 20	Strandvägen 17	60 19
20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98
74 47	Söder Mälarstrand	30 60

ALLM.

Vid köp af kaffe bör Ni begära

SULTAN-KAFFE,
som är af öfverlägsen arom och styrka.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER
Rikhaltiga variationer Begär pris!
Tidaholms Bruk, Tidaholm.
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Beridarebansgatan 27, STOCKHOLM.

Köp Schweizer-Siden!

Begär prof på våra nyheter för våren och sommaren till klädningar och blusar: Foulards, Voile, Crêpe de Chine, Chinés cachemire, Eolienne, Mousseline 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.
Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.
Schweizer & Co, Luzern S 3 (Schweiz)
Sidentyge-Export — Kungl. Hoflev.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar 10 Sept.
 Prospekt gen. **Kapten J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästern Samuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
 (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästern Samuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städes under adress **Saltsjöbaden.**

Dr. Heims
Laxin-Konfekt
 välsmakande Fruktbonbons
Idealiskt Afföringsmedel.
 Erhålles å hvarje apotek.
 1 Kr. per ask.
 Generalagent: **Kronans Droghandel, Göteborg.**

Mot generande hårväxt.
 Tillförlitligt mångbepröfvadt medel.
Fanny Gellins Parfymmagasin, 5 Malmörsgatan, Stockholm.

Rysk Fräkenpomada,
 fullt oskadlig, storartad effekt, återkommen och säljes å kr. 4,50 endast i
Franska Parfymmagasinet, 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Momentan. Bästa färgmedel för hår och skägg. Är för hälsan oskadlig. Verkan ögonblicklig. Fäller ej vid tvättning. Pris 5 kr. per sats.
Ziwertz & Söner, Göteborg.
 Återförsäljare rabatt.

Oatine är idealet af en ren, snövit o. varaktig Crème. Oatine aflägsnar reformer o. hudrodnad och rensar porerna från smuts. Vid rationellt bruk blir huden klar och vacker. Oatine puder, tvål o. balsam. Tillbakavisa dåliga efterningar och mottag endast Oatine i hvit burk med grönt lock. The Oatine Co., London. Oatine finnes överallt samt hos **A. W. Nording, Biblioteksgatan 11 och Drottninggatan 93, Sthlm.**

Fräkenpomada
 är det enda, absolut säkra medlet att snabbt och utan obehag borttaga
Frånkrar
 Lefverfläckar och Solbränna samt göra den fulaste hy vit o. vacker.
Ojeflar verkan garanteras!
 Fräkenpomada innehåller inga förhållande skadliga beståndsdelar. Många intyg och tackskriftsbrev från hela Skandinavien.
 Pris 3 kr. pr burk.
 Expedieras mot postförskott eller efterkräif.
Tekniska General-Depöten, Stockholm, Adolf Fredriks Kyrkogata 13.

Äkta Härnät
 bäst och billigast direkt från **Svenska Härnätimportören, adr. Stockholm Va.**
 Stort prof mot 45 öre i frimärken

Vackert hår är ramen till ett vackert anlete. Båda fås medelst
EAU DE QUININE
 från **Ed. Pinaud, 18 Place Vendôme, Paris.**

Annonsera i Idun!

TALLBARRSOLJE-KARAMELLER
 CARLSSON & ÅKER
 Tillverkade af vår prisbelönta AKTA TALLBARRSOLJE och prima socker-finnas all tillgå å alle apotek samt i de flesta affärer.
A-BAPOTEKARE ENKAS
 PRIS 50 ÖRE
 TALLBARRSOLJEFABRIK JÖNKÖPING-SWEDEN

Bästa Vårda hyn!
Puder! "IDEAL" Doktor H. v. Philp.
 Finnes i alla väl-sort. Parfymaffärer i hela Sverige. Direkt från "Kosmos", Kungsgatan 92, Stockholm.

OLAUS OLSSONS KOLIMPORT- AKTIEBOLAG
 - Etableradt i Stockholm 1880 -

1:a Anthracit
 Hushållskol Cokes Briketter
 Allm. Telefon 8 68, 47 35, 47 36, 3 93. Rikstelefon 179, 66 10.

MAGGI'S
 Buljong-Tärningar äro bäst!
 1 Tärning gifver ¼ liter finfin buljong.
 Namnet MAGGI garanterar alltid en utmärkt kvalitet.
Maggi-Bolagets Nederlag, Stockholm, Norra Bantorget 22. A. T. 186 29. R. T. 80 81.

Med endräkt och kraft

måste högern och de moderata gå fram under den allmänna rösträttens första tillämpningsår 1911. Och endräktigt böra de prenumerera på

Nya Dagligt Allehanda Vårt Land,

som inom pressen för högerns samlingstecken med klara färger och käck frimodighet.

Ur tidningsteknisk synpunkt *modern* och *mångsidig*, förfaktar N. D. A. på ledande afdelningen de *nationella* intressena. Då tidningen står i nära förbindelse med ledande *personligheter* öfver hela linjen inom den moderata *politiken* såväl som inom *industrien, landtbruket, handeln* och *sjöfarten*, är ej nödigt att här affatta något *register* öfver dem, som i tidningen medverka vid behandlingen af dessa ämnen.

Stort utrymme ägnas åt *litteratur* och *konst*, och tidningen äger på detta område utmärkt sakkunniga bedömare. N. D. A:s *följetong* är omtyckt för sina *underhållande* och för alla njutbara romaner. Tidningen är från början till slut *lättläst* samt klart och öfverskådligt uppställt, och den har under 1910 snart sagt dagligen fått mottaga mångfaldiga prof på den borgerliga allmänhetens växande ynnest. Tungrodd långträdighet och pjollrig svamlighet äro *bannlysta* ur N. D. A:s spalter. Den oundvikliga striden mot oliktänkande föres med *manlig satir*, som dock icke utesluter en mild och förstående humor.

Ingen tidning i *Skandinavien* torde i fråga om *humoristiska* och *satiriska* kåserier och öfver hufvud i *lättläst* och *intressant* behandling af *dagens frågor* samt i *snabba nyheter* stå framför *Nya Dagligt Allehanda*.

Utkommer med sju nummer i veckan!

Kvällsupplagan med försaste telegram och andra nyheter lämpar sig väl för prenumeranter i landsorten, som få sin tidning med nattågen.

Prenumerationspris: St.-uppl. ½ år kr. 7,50, kvart. 4 kr.; nationaluppl. ½ år 4 kr., kvart. 2,25.

Prenumerera på Nya Dagligt Allehanda.

EUCALYP
 återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyckelse som helst. **Garanteradt oskadligt.** Attest härå är utfärdad af Herr Dr. Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.
 Pris pr flaska å 125 gr. 3 kr.
 Fås i alla väl-sorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalyp ännu icke finnes till salu hänvända man sig till **Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.**

EUCALYP sändes mot postförskott från N. F. Tjusbergs Parfymhandel, Norrköping.

Kläck Kyckling
 med "Hönan", billigaste, mest lätt-skötta och tillförlitliga äggkl.-apparat för 20 ägg, fostermor. Kompl. med bruksanvisn. 10,50 franko. **Importagenturen, Malmö 15.**

Mer och mer
 öfvertygas den ärade allmänheten om att **Yvy-tvålen** är den förmärsta bland tvålar. **Yvy-tvålen** säljes i hvarje väl-sorterad affär. **Österlin & Wirlkssons Kom.-Tekn. Fabrik, Ystad.**

Brunkebergs-Teatern.
 Bästa programmen. Bästa lokalen.
 Alltid och endast nyheter!
 Öfvertyga Eder själf!

Örebro Husmoderskola,
Vasatorget 1,
 börjar sin 10:de kurs den 23 aug. 1911. Undervisning meddelas i allt som hör till hushållet, äfven sömnad o. konservering. Prospekt g:m **Fru Alf. Rystedt.**

Konserveringskurs pr korrespondens.
 Ett billigt och praktiskt sätt att lära konservering och anrättning af bär, frukt och grönsaker är att i *sitt hem* meddela sig undervisning pr post. Kursen räcker Juni-Sept. Prospekt, gratis från underteckn., elev af kongl. hovlev. R. & V. Leksell elev af Malmö husmoderskola.
Elna Pehrsson, Brunsbo, Bedinge. R. T. Bedinge 4.

Vid Seminariet för utbildande af sinnesslörläroinnor
 bli 4 elevplatser lediga nästkommande 1 sept. Kursen är två-årig och afgiftsfri. Ansökning åtföljd af läkarebetyg, prästbetyg samt skolbetyg bör vara inlämnad före d. 1 maj och adresseras till **Fröken E. Rappe, Norrtullsgatan 16, Stockholm Va.**

Villa Hults Hushållsskola,
 belägen vid **Kurorten Kneippbaden** är sedan hösten 1910 utvidgad till en Kvinnlig Utbildningsskola i ämnen som närmast afse unga flickors utbildning för hemmet och lärarinnekallet. Elever få genomgå *Husmoderskurs, Samaritkurs, Kurs i barnvård*, samt utbildas sig till lärarinnor i *Huslig ekonomi o. Kvinnlig slöjd*. Dessutom meddelas undervisning i valfria ämnen såsom *Konversation* i levande språk af infödda lärarinnor. *Sång, Musik, Målning, Modellering, Konstindustriella arbeten* såsom *Gyllenläder, Läderplastik, Träskärning, Väpnad* samt *Kläd- och Linnesömnad, Moderna handarbeten, Gymnastik och Ridning*. Gedigen undervisning. Eleverna bo inom skolan. Referenser af framtående personer. Nästa kurs börjar d. 15 april och fortgår 2 och 3 månader. Tillfälle till nöjen, sport och idrott. Utförligt prosp. mot porto samt förfråg. besvaras af föreståndarinnan **Fröken Elna Hult**, adr. **Kvinnliga Utbildningsskolan Villa Hult, Kneippbaden. Tel. 758.**

Lars Monténs Neutrala Kärntvål till ylletvätt och Oleintvål till linnetvätt användes lämpligast sålunda:
 ½ kg. tvål kokas i 2 liter vatten; när tvålen är upplöst, tillsättes under omröring 20 å 25 liter ljumt vatten; i denna utspädda lösning neddoppas plaggen. Vid ylletvätt böra såväl lösningen som sköjvattnet hafva 36 å 38 grader.
 Finnes hos de flesta specierhandlare samt i min butik
Nr 29 St. Paulsgatan.
 Silfvermedalj i Köpenhamn 1888. Guldmedalj i Stockholm 1897.

Båstads Hafsbad o. Kuranstalt.
Säsöng 1sta juni-1 september.
 Naturskönt läge vid foten af Hallandsås, mildt västkustklimat. Specialitet: Badort för familjer med barn samt hjärtsjukdomar. Badintendent Dr. G. Krikortz. Prospekt på begäran genom badkamern.

JAVOL
Javol det bästa för hårets vård Javalisera Eder här
Javol förhindrar mjällbildning, underlättar friseringen, skonar och styrker håret och användes därför af flera hundra tusen familjer. Miljoner flaskor Javol säljas årligen. Javol fås öfverallt - med eller utan fett - i flaskor å Kr. 5,50, 3,00 2,00. JAVOL - Shampoingpulver :: 15 öre pr paket. :: Hufvudnederlag: M. Zadig, Malmö

ETT OFELBART MEDEL MOT ASTHMA
 TILL SALU HOS ALLA DROGHANDLARE, SOM ÅTERBETALA PRISET IFALL MEDLET EJ GIFVER ÖNSKADT RESULTAT.

Dr. Schiffmanns medel mot asthma (Asthmador) gifver ögonblicklig lättning i de allra värsta svåraste fall. Det är ej nödvändigt vänta på resultatet, utan är medlets verkan omedelbart, direkt och ofelbart i alla fall, som kunna kureras. En ögonblicklig lättning garanteras i de allra värsta attacker, huru svåra proxymerna eller huru envist sjukdomen än må vara. Om Dr. Schiffmanns medel mot asthma (Asthmador) ej gifver full tillfredsställelse återbetalas priset Kr. 2,30 utan vidare av den droghandlare, hos hvilken detsamma köpts!

Iduns Modellkatalog nr 2
 för vårsäsongen
 utkommer nästa vecka.

För Engelska sjukan,
 som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år fås säker hjälp med utvärtes medel af undertecknad som har 35 års praktik i Eng. sjukans behandling.
 De mest framträdande symptomerna äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, kroppen blir upplöst i slen som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt brytes kroppen sönder. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemmar kunna bli återställda. Bref besvaras blott mot dubbelt porto.
OBS! Tusentals intyg finnas.
Hanna Bengtsson, Malmö. Regementsgatan 82.

Hårborrtagaren
 befriar genast från misspydande hår eller skägg. Pris kr. 2,50 jämte porto. Expedieras emot postförskott.
A.-B. Tekniska Generaldepöten, 13 Ad. Fr. Kyrkogata, STOCKHOLM.

Med detta nummer följer Iduns Romanbilaga, ark nr 10.